

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Otuz altıncı İnikat

11. II. 1959 Çarşamba

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	108:109	5. — Üçüncü defa reye konulan maddeler	111
2. — Havale edilen evrak	109	1. — Devlet Şûrasında açık bulunan bir âzalık seçimi (3/239)	111,118
3. — Yoklama	110	6. — Müzakere edilen maddeler	112
4. — Riyaset Divanının Heyeti Umumiye mâruzatı	110	1. — Bolu Mebusu İhsan Gülez'in, Gayrimenkul kiralar hakkındaki 6570 sayılı Kanunun ikinci maddesinin son fıkrasıyla üçüncü maddesinin (b) fıkrasının tefsirine dair tavriri ve Muvakkat Encümen mazbatası (4/91)	112:118
1. — İstanbul Mebusu Nizamettin Âli Sav'm, vefat ettiğine dair Başvekâlet tezkeresi (3/358)	110	2. — Umumi hayata müessir âfetler dolayısıyla alınacak tedbirlerle yapılacak yardımlara dair kanun lâyihası ile Çankırı Mebusu Ferhan Arkan ve 5 arkadaşının, Çankırı vilâyetinde sel baskını dolayısıyla vukua gelmiş olan zararların giderilmesi, Kırşehir Mebusu Hayri Çopuroğlu ve 2 arkadaşının, Kırşehir vilâyetinde sel baskını dolayısıyla vukua gelmiş olan zararların telâfisi hakkında kanun teklifleri ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/213, 2/185, 2/192)	118
2. — 3487 sayılı Kanuna Ek Kanun lâyihasının geriverilmesine dair Başvekâlet tezkeresi (1/71, 3/359)	110	3. — Tebligat kanunu lâyihası ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/105)	118:119
3. — Devlet Havayolları İşletmesi Umum Müdürlüğü teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 6686 sayılı Kanunun 4 nci maddesinin 2 nci fıkrasında ve bu kanuna bağlı (1) sayılı cetvelde değişiklik yapılmasına dair kanun lâyihasının geriverilmesine dair Başvekâlet tezkeresi (1/199, 3/360)	110	4. — 1958 malî yılı Muvazenei Umumiye	
4. — Kırşehir Mebusu Fazıl Yalçın'm, teşriî masuniyetinin kaldırılmasına dair dosyanın iadesi hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/199, 3/361)	110:111		

miye Kanununa bağı (A/1) işaretli cet-
vele 6813 sayılı Kanuna istinaden kay-
dedilmiş olan munzam tahsisatın kabulü
hakkında kanun lâiyhası ve Bütçe Encü-
meni mazbatası (1/286) 119:121,126:130

5. — Devlet Üretim Çiftlikleri Umum
Müdürlüğünün 1955 bütçe yılı hesabı
katisine ait mutabakat beyannamesinin
sunnulduğuna dair Divanı Muhasebat
Reisliği tezkeresi ile Devlet Üretim Çift-
likleri Umum Müdürlüğü 1955 bütçe yılı
Hesabı katî kanunu lâiyhası ve Divanı
Muhasebat Encümeni mazbatası (3/38,
1/63) 121:124

Sayfa

7. — Sualler ve cevaplar 124
A — Tahrirî sualler ve cevapları 124
1. — Ankara Mebusu Selim Soley'in,
Şereflikoçhisar kazasında Selçuklar dev-
rinden kalma tarihî camiın ne zaman ta-
mir edileceğine dair sualine Devlet Ve-
kili Abdullah Aker'in tahrirî cevabı
(7/325) 124:125
2. — Van Mebusu Sait Erdiņ'in,
Van'ın Çatak kazası halkına Toprak
Mahsulleri Ofisi tarafından ucuz fiyatla
buğday satılmasının düşünülüp düşünül-
mediğine dair sualine Ticaret Vekili
Hayrettin Erkmen'in, tahrirî cevabı
(7/390) 125

1. — SABIK ZABIT HULASASI

Kocaeli Mebusu Sadettin Yalım'ın, Üsküdar
vapurunun batması neticesinde ölen ve kaybo-
lanlar dolayısıyla yardım yapılmasına dair Ko-
caeli mebuslarının kanun tekliflerinin ruzname-
ye alınarak Umumi Heyette görüşülmesi hak-
kındaki takriri kabul edildi.

Devlet Şûrasında açık bulunan bir daire
reisliği ve bir âzalık seçimi için reyler toplandı.

Umumi hayata müessir âfetler dolayısıyla
alınacak tedbirlerle, yapılacak yardımlara dair
kanun lâiyhasının müzakeresi, encümene verilen
maddesi henüz gelmediğinden, tehir edildi.

Tebliğat kanunu lâiyhasının 55 nci maddesi
talep üzerine encümene verildi ve bâzi madde-
leri kabul olundu.

Bolu trafik polisi Hasan Kemal Demirei'nin
hükümlü bulunduğu cezasının affı talebinin red-
dine dair Arzuhal Encümeni mazbatası müzake-
re ve reddi hakkındaki takrir kabul edildi, af

teklifi hazırlanmak üzere dosya Adliye Encüme-
nine verildi.

Devlet Şûrasında açık bulunan daire reisli-
ğine İbrahim Hilmi Senil'in seçildiği ve âzalık
için namzetlerin aldıkları reylerde nisap bulun-
madığı anlaşıldığından seçimin tekrarlanacağı
tebliğ edildi.

Ankara Mebusu Recep Dengin'in, Karayol-
ları Trafik Kanununun 42 nci maddesinin tadili
hakkındaki kanun teklifinin reddini mutazam-
mın Dahiliye Encümeni mazbatası müzakere ve
kabul edildi.

11. II. 1959 Çarşamba günü saat 15 te top-
lanılmak üzere İnikada nihayet verildi.

Reisvekili Kâtip
Bursa Mebusu Antalya Mebusu
Agâh Erozan Attilâ Konuk
Kâtip
Kütahya Mebusu
Kemal Özer

Sualler

Tahrirî sualler

1. — Kırşehir Mebusu Hayri Çopuroğlu'nun,
Kaman kazasındaki ilk ve ortaokul binalarının

inşasına ne sebeple ara verildiğine dair olan tah-
rirî sual takriri Maarif Vekâletine gönderilmiş-
tir. (7/416)

2. — Kırşehir Mebusu Osman Canatan'ın, Kaman kazasına bağlı Akpınar nahiyesindeki mahkeme teşkilâtının lâğvı sebebine dair olan

tahriri sual tavriri Adliye Vekâletine gönderilmiştir. (7/417)

2. — HAVALA EDİLEN EVRAK

Lâyhalar

1. — Üniversite tahsil müddetlerinin muadletine dair Avrupa Sözleşmesinin tasdiki hakkında kanun lâyihası (1/320) (Hariciye ve Maarif encümenlerine)

2. — Ziraat Vekâleti Toprak Muhafaza ve Zirai Sulama İşleri Umum Müdürlüğü teşkilât ve vazifeleri hakkında kanun lâyihası (1/321) (Ziraat ve Bütçe encümenlerine)

Teklifler

3. — Erzurum Mebusu Abdülkadir Eryurt'un, Gayrimenkul kiralari hakkındaki 6570 sayılı Kanuna bir madde eklenmesine dair kanun teklifi (2/288) (Dahiliye ve Adliye encümenlerine)

4. — Giresun Mebusu Doğan Köymen'in, Gayrimenkul kiralari hakkındaki 6570 sayılı Kanunun bâzi maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzi maddeler eklenmesine dair kanun teklifi (2/289) (Ticaret, Dahiliye, Adliye ve Bütçe encümenlerine)

5. — İstanbul Mebusu Ali Harputlu'nun, Hastalık ve analık sigortası Kanununa bir madde eklenmesine ve aynı kanunun geçici 1 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi (2/290) (Çalışma Encümenine)

6. — Nevşehir Mebusu Münib Hayri Ürgüblü'nün, Ceza muhakemeleri usulü Kanununun 57 ve 72 nci maddelerinin tadiline dair kanun teklifi (2/291) (Adliye Encümenine)

7. — Nevşehir Mebusu Münib Hayri Ürgüblü'nün, Hukuk usulü muhakemeleri Kanununun bâzi maddelerinin tadiline ve bâzi maddelerinin lâğvına dair kanun teklifi (2/292) (Adliye Encümenine)

Takrirler

8. — Malatya Mebusu Nüvit Yetkin ve Ankara Mebusu Bülent Ecevit'in, Dahilî Nizamnamenin 155 nci maddesinin tefsiri hakkında tavriri (4/95) (Teşkilâtı Esasiye Encümenine)

9. — Ordu Mebusu Ferda Güley'in, Arzuhal Encümeninin 6 . II . 1959 tarihli haftalık karar cetvelindeki 1245 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair tavriri (4/96) (Arzuhal Encümenine)

Mazbata

10. — İstanbul mebusları Rüstü Güneri ve Mehmet Gürpınar'ın, Deniz iş Kanununun 23 nci maddesinin 1 ve 2 numaralı bentlerinin tadili hakkında kanun teklifi ve Çalışma Encümeni mazbatası (2/227) (Ruznameye)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15,10

REİS — Reisvekili Ağâh Erozan

KATIPLER : Mehmet Ali Ceylân (Kırklareli), Attilâ Konuk (Antalya)

3. — YOKLAMA

REİS — Ekseriyetin tesbiti için yoklama yapacağız.

(Giresun seçim çevresine kadar yoklama yapıldı.)

pıldı.)

REİS — Ekseriyetimiz vardır, celseyi açıyorum.

4. — RİYASET DİVANININ HEYETİ UMUMİYEYE MÂRUZATI

1. — *İstanbul Mebusu Nizamettin Âli Sav'ın vefat ettiğine dair Başvekâlet tezkeresi (3/358)*

REİS — Tezkereyi okuyoruz.

10 . II . 1959

T. B. M. Meclisi Yüksek Reisliğine

İstanbul Mebusu Nizamettin Âli Sav'ın 21 . I . 1959 tarihinde 1227 Protokol numarası ile saat 22,30 da Ankara Nümune Hastanesi Dahiliye Kliniğine yatırılmış ve aynı saatte Miyokart İnfarktüsünden vefat etmiş olduğu, Dahiliye Vekâletinden alınan 30 . I . 1959 tarih ve 23302/64/940 sayılı tezkerede bildirilmiştir.

Teessürle arz ederim.

Başvekil Vekili
E. Menderes

REİS — Arkadaşımızın hâtırasını tazizen üç dakika ayakta sükût vakfesine davet ediyorum. (Üç dakika ayakta ihtiram sükûtunda bulunuldu.)

2. — *3487 sayılı Kanuna ek kanun lâyihasının geriverilmesine dair Başvekâlet tezkeresi (1/71, 3/359)*

REİS — Tezkereyi okuyoruz.

T. B. M. Meclisi Yüksek Reisliğine

27 . VI . 1957 tarihli ve 71-587/1762 sayılı yazımızla takdim edilmiş olan 1818 sayılı Kanunla Devlet Demiryolları idaresinden ayrılarak Nafia Vekâletine bağlanan Demiryolları ve Limanlar İnşaat Dairesinin bu ayrılmadan doğan vaziyetini tesbit eden 3487 sayılı Kanuna ek ka-

nun lâyihasının iadesine müsaade buyurulmasını saygılarımla rica ederim.

Başvekil Vekili
E. Menderes

REİS — Geriverilmiştir.

3. — *Devlet Hava Meydanları İşletmesi Umum Müdürlüğü teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 6686 sayılı Kanununun 4 nci maddesinin 2 nci fıkrasında ve bu kanuna bağlı (1) sayılı cetvelde değişiklik yapılmasına dair kanun lâyihasının geriverilmesine dair Başvekâlet tezkeresi (1/199, 3/360)*

T. B. M. Meclisi Yüksek Reisliğine

12 . I . 1959 tarihli ve 48 sayılı yazımızla takdim edilmiş bulunan Devlet Hava Meydanları İşletmesi Umum Müdürlüğü teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 6686 sayılı Kanununun 4 nci maddesinin ikinci fıkrasında ve bu kanuna bağlı (1) sayılı cetvelde değişiklik yapılmasına dair kanun lâyihasının iadesine müsaadelerini saygılarımla rica ederim.

Başvekil Vekili
E. Menderes

REİS — Geriverilmiştir, efendim.

4. — *Kırşehir Mebusu Fazıl Yalçın'ın teşrii masuniyetinin kaldırılmasına dair dosyanın iadesi hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/199, 3/361)*

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

14 . IV . 1958 tarih ve 6/2 - 929 sayılı tezkereye ektir:

Belediye Reisliği zamanında ve izinli bulunduğu sırada 10. IX. 1957 gecesi Cumhuriyetçi Millet Partisi Ocak kongresine iştirak ederek siyasi mahiyette konuşma yapmak suretiyle Memurin Kanununun 9 neu maddesine muhalefetten maznun olup Kırşehir Asliye Ceza Mahkemesinde muhakemesi yapılmakta iken 27. X. 1957 tarihinde Kırşehir'den mebus seçildiği anlaşılan Fazıl Yalçın hakkında Teşkilâtı Esasiye Kanununun 17 nei maddesine tevfiikan gereken karar verilmek üzere bu hususa mütaallik dâva dosyası, yukarda tarih ve numarası

yazılı tezkere ile yüksek makamlarına sunulmuştur.

Bu defa Adliye Vekâletinden alınan sureti bağı 29. I. 1959 tarih ve 3126 sayılı tezkerede, Kırşehir Mebusu Fazıl Yalçın'a ait evrakın iadesi istenmektedir.

Gereğine yüksek müsaadelerini saygılarımla arz ederim.

Başvekil Vekili
Etem Menderes

REİS — Geriverilmiştir, efendim.

5. — ÜÇÜNCÜ DEFA REYE KONULAN MADDELER

1. — Devlet Şûrasında açık bulunan bir âzalı seçimi (3/239)

REİS — Devlet Şûrasında açık bulunan âzalık için geçen sefer yapılan seçimde nisap temin edilemediğinden seçimin üçüncü defa olarak tekrar edilmek mecburiyeti vardır. Bu sebeple Nizamname hükümlerine göre işbu seçim, geçen defa en çok rey almış olan iki arkadaş arasında yapılacaktır: Bunlardan birisi Muzaffer Kuşakçioğlu, diğeri de Ahmet Celâlettin Göğenç'tir.

Tasnif hevetini seçiyoruz:

Osman Bibioğlu (Konya), burada mı? (Burada, sesleri)

Kemal Özçoban (Afyon Karahisar), Burada mı? (Burada, sesleri)

Celâl Dora (Elâzığ), burada mı? (Burada, sesleri)

Şimdi hangi seçim çevresinden rey vermeye başlayacağımıza dair kur'a çekeceğiz: (Aydın)

Aydın'dan başlıyoruz, efendim.

(Aydın mebuslarından başlanması suretiyle reyler kürsüdeki sepete atıldı.)

REİS — Reylerini kullanmıyanlar, lütfen istimal buyursunlar... Oylama muamelesi bitmiştir.

Tasnif Dahiliye Encümenindedir.

ASIM EREN (Niğde) — Söz istiyorum.

REİS — Ne hakkında?

ASIM EREN (Niğde) — Usul hakkında.

REİS — Henüz müzakereye başlamadık usul mevzuubahsolamaz.

ASIM EREN (Niğde) — Ruznamenin sureti tanzimi hakkında söz istiyorum.

NÜVİT YETKİN (Malatya) — Ruznamenin tanzimi hakkında söz verilmez olur mu?

REİS — Birinci talep sadece usul hakkında 89 neu maddeyi bir defa arz edeyim. Bunda üç esas mevuttur. Bunlar da; müzakereye mahal olmadığına, nizamnameye ademi riayet ve takdim, tehir mevzuu. Bu üç mevzu içinde usul hakkında söz talebedilebilir.

ASIM EREN (Niğde) — Ruznamenin tanziminde nizamnameye riayet edilmemiştir.

REİS — Ademi riayet mi, iddia ediyorsunuz?

NÜVİT YETKİN (Malatya) — Maddeyi yanlış okudunuz, doğrusunu okumak için söz istiyorum.

REİS — Buyurun.

NÜVİT YETKİN (Malatya) — Muhterem Başkanımız maddeyi ezberden okudu, ben yüzden okuyacağım.

Madde 89. — Müzakereye mahal olmadığına veyahut nizamname ahkâmına riayete davet, takdim ve tehir meselelerine dair... Denmektedir. Talep tamamen nizamname ahkâmına uygundur.

REİS — Arkadaşımızın ilk talebi umumi olarak usul hakkındadır. Müzakere başlamadan mevzuubahsolamaz dedim. Şimdi gündemin tanziminde Nizamnameye ademi riayet iddia ediyorlar.

Buyurun, beyefendi.

ASIM EREN (Niğde) — Muhterem arkadaşlarım, takdimen müzakeresi Ruznameye konmuş olan 6570 sayılı Kanunun 2 ve 3 neu maddelerine ait tefsir teklifine mütaallik mat-

bu varaka ayın 9 unda tevzi edildi diye gösterilmesine rağmen, birçok mebus arkadaşlarımızın gözlerine konmamıştır. 48 saat evvel tevzi edilmesi lâbüt olan, şart olan ve Nizamnamede yazılı olan bu şarta göre her türlü teklif ve lâyihanın mademki, tevzii fiilen vâkı değildir; o halde bugün müzakeresi yapılamaz. Bunu arz edeceğim, efendim.

REİS — Efendim, arkadaşımız 48 saat evvel dağıtılmadığını iddia etmektedir. İddia vârit değildir. Zira 48 saat geçmeden günde-

me alınması mümkün değildir. Alamayız. 48 saat evvel, ayın 9 nda gözlere konmuştur. (Sağdan, konulmadı sesleri.) Kendi gözlerine konmamış olabilir, unutulabilir de. Fakat umumiyetle tevzi edildiği sabittir.

İkinci madde, tefsire taallük etmesi itibarıyla Dahilî Nizamnamenin 125 nci maddesine göre, tercihan müzakereye tâbi maddedir. Tefsir talepleri her zaman tercihan müzakereye tâbidir. Bu itibarla usulsüzlük mevzubahis değildir. Müzakereye devam ediyoruz.

6. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *Bolu Mebusu İhsan Gülez'in, Gayrimenkul kiralari hakkındaki 6570 sayılı Kanunun ikinci maddesinin son fıkrasıyla üçüncü maddesinin (b) fıkrasının tefsirine dair takrihi ve Muvakakat Encümen mazbatası (4/91) (1)*

REİS — Mazbatayı okutuyorum.

(Muhtelit Encümen mazbatası okundu.)

REİS — Mazbata üzerinde söz istiyen varmı?

ASIM EREN (Niğde) — Muhterem arkadaşlar; Meclisi Âliye getirilen bu tefsir teklifi, evveleminde Meclisin üzerinde durması lâzımgelen kira meselesinin böyle bir teklifle geçirilip bir daha ele alınmaması tehlikesini de getirmektedir. Bilhassa hayatın 1955 senesine göre artmış olan ağır şartları karşısında Meclisi Âliniz dar gelirliilerin ve bütün memur ve hizmetlilerin - parlamento üyelerine kadar - yeni şartlara ayarlanması için zamlar mevzuunu müzakere ederken, 6570 sayılı Kanunun son darbesiyle zedelennmiş olan mülkiyet hususunda evvelce yapılmış tahditlerin perçinlenmesi mahiyetinde olacak olan bu bir tek tefsiri getirmek, hazindir. Bugünkü hayat realiteleriyle tezath bir tekliftir. Esas mahiyeti böyle olan, beraberinde arz ettiğim tehlikeyi de getiren bu tefsirin zayıf tarafı şudur :

Muhterem arkadaşlar, mazbatada belirtilen husus, ki; hukukçular bilirler, avukatlar bilirler, bu işle meşgul olanlar ve başından geçenler bilirler, maalesef Temyizin 6 nci Hukuk Dairesinin tevali etmekte olan içtihat karar-

larının ircaı hususu değil, bu meselede (Serbest kiranın) kıstas olarak anlaşılmasıdır. İkisi arasında derin fark vardır. Teklifi hukukçu olmıyanların da anlayacağı şekilde evveleminde bu kürsüden, teklif sahibi, lütfen izah etsinler. Ondan sonra tekrar söz hakkımı muhafaza ediyorum, efendim.

REİS — Esat Mahmut Karakurt!

ESAT MAHMUT KARAKURT (Urfa) — Efendim, bu tefsir talebiyle getirilen husus gayrimenkul kiralari üzerinde mühim bir tasarruf yapmak talebindedir.

Şimdi huzuru âlinizde bu tefsir talebinin neye istinadettiğini ve ne derece yersiz olduğunu ifade edebilmek için bu Kanunun heyeti umumiyesi hakkında kısaca malûmat arz etmek isterim.

Efendim, Gayrimenkul kiralari Kanunu, kiralari muayyen senelere ayırarak, ona göre bir rejim kabul etmiştir. Gayrimenkul kiralari Kanununun 2 nci maddesi, 1939 yılında kiraya verilen meskenleri nazara almıştır. 1939 yılında kirada bulunan meskenlerde mukavelelerine nazaran meskenlere % 200, meskenden gayri yerlere % 400 zam kabul etmiştir.

İkincisi (B) fıkrasıyla 1939 yılındaki kira bedelleri mukavele ile belli olmuyorsa; yani bina 1939 da mevcut fakat kiracı ile kiraliyan arasında bir mukavele yok, yahut 1939 yılından sonra kiraya verilmeye başlanmış, veyahut kullanılma tarzı değiştirilerek yeniden kiraya verilmek istenen gayrimenkuller, 1939 yılı rayici esas olarak ele alınacak ve mümasili binalara takdir edilen kira bedeli yukardaki nispette zammedilecektir.

(1) 86 sayılı matbuuaptın sonundadır.

Sonra, 1939 yılından sonra inşa edilen gayrimenkullerin bedeli, Bina Vergisi Kanununa göre tahakkuk eden gayrisâfi iradı nazara alınarak tesbit edilen kiralarda, meskenlerde % 100, meskenlerden gayri şeylerde % 200 zam yapılmak suretiyle tesbit edilecektir. Bir de 1939 senesinde bir gayrimenkul mevcut, mukavele de var. Mukavele varsa yani meskenlerde % 200, mesken olmayan gayrimenkullerde % 400 zam. Mukavele yoksa, mukavelesi olanlar emsal olarak alınır; şu miktar zammedilecek denir. Bina 1939 da yapılmışsa gayrisâfi iradı nazarı itibara alınır, şöyle bir zam yapılır. Fakat kanun vâzını diyor ki: (Şu kadar ki, bu madde gereğince yapılan zamlarla tesbit olunacak kiralar, 3 ncü maddedeki emsali geçemez.) Üçüncü maddesi ne diyor? Bu üçüncü maddenin iki kısmı var: Birincisi, 1947 de inşa edilmiş olan binalar, ikincisi 1947 den sonra inşa edilmiş olan binalar.. Her ikisinde de kanun vâzını kiraları donduruyor. 1947 den sonra inşa edilen binalarda ve bu kanun çıktıktan sonra inşa edilenlerde kiralar, 12.V.1953 tarihindeki kira olarak dondurulmuştur. Bitti!. Yani bugün dahi yaptığımız bir binayı kiraya vermek isterseniz arzu ettiğiniz kirayı almak hakkına sahip değilsiniz. Bunun için belediye encümenine gidip kirayı takdir ettireceksiniz. Belediye encümeni gelecek, 1953 senesinde yapılıyordu bu bina kaç lira kira getirebilirdi diye düşünecek; diğer binalara bakacak; miktarını tâyin edecek. Kanunun dediği budur, ve binaenaleyh bütün kiralar 1953 senesindeki kiralarla dondurulmuştur. Şimdi tefsirde deniliyor ki, (Bu binalar 1953 te değil, 1939 dan sonra inşa edilmiştir. Fakat mahiyeti değiştirilerek yeni bir bina haline getirilmiştir, yahut mukavelesi yoktur. Bunun kirası takdir edilecek. Ama ne olursa olsun bunun kirası hiçbir zaman 1939 daki binanın kirası, o binanın emsali olan ve 1953 senesinde yapılan bir binanın kirasından fazla olamayacaktır, dondurulmuştur. Yani bu suretle eski kira nispeti en fazla 1953 senesinde yapılan binanın kirası seviyesinde dondurulmuştur, daha fazlaya kiralanamaz). Eğer bu tefsir kabul edilirse, Belediye Encümeni gelecek istediği gibi kirayı koyacak ve bu takdirde kira dondurulmamış olacaktır. Halbuki fıkra diyor ki: (Siz 1939 senesindeki bu binanın kirasını takdir ederken, mümasil 1953 senesi kirasının üstüne çıkamazsınız!) Madde

sarihtir, bunun haricinde karar almak maddeyi değiştirmek olur.

Binaenaleyh kanunun asla tefsire ihtiyacı yoktur. Tefsire gidilecek olunursa; bu yolla, sureti katiyede, mevcut kiraları artırmaya gitmiş oluruz.

Tefsirin reddine karar vermenizi ve kiraların olduğu gibi dondurulmasına devam edilmesini arz ve teklif ederim.

REİS — İhsan Gülez!

İHSAN GÜLEZ (Bolu) — Muhterem arkadaşlar, Esat Mahmut Karakurt arkadaşımızın son cümlelerine kadar olan izahatlarıyla beraberiz. Komisyonun kaleme almış olduğu metin de esasen bu mahiyettedir. Müsaade ederseniz mesele tavazzuh etsin diye bir de bendeniz bu kanunun maddelerine ve ana prensiplerine kısaca temas edeyim.

Gayrimenkul kiralarını tesbit eden 6570 numaralı kanun, kira miktarlarının tâyini ve tesbiti bakımından iki esaslı hükmü ihtiva etmektedir. Bir tanesi, arkadaşımızın ifade ettiği gibi, 1939 tarihinden 1947 tarihine kadar eski kiralı gayrimenkuller dediğimiz tahditli rejim altında devam edegelen kiralar. Bu maddeleri arkadaşımız okudu, muhtelif fıkralarla muayyen ikametgâhlara yüzde 200, ticarethanelere yüzde 400 zamlar yapıyor. Yani bu madde 1947 tarihine kadar gelen tahditli eski kiraya verilen yerlerin kiralarını tanzim eden maddedir. Kanunun bu fıkrasını okumuyorum.

Üçüncü madde, 1947 den sonra muhtelif şekil ve suretlerde serbest rejime intikal etmiş olan gayrimenkullerin kirasını tâyin ve tesbit eden bir maddedir. Bu kanunun bütün esası, ruhu - o zamanki müzakereleri takibeden arkadaşlarımız hatırlarlar - kiraları bir noktada tâyin ve tesbit etmekte idi. O nokta 1953 tarihi oldu, dendi ki, 1953 tarihindeki serbest kiralı yerlerin kiraları dondurulmuş oldu. O zaman müzakerelerde; (Şu ikinci madde gereğince yaptığımız zamlarla tesbit olunacak kiralar, bazı ahvalde % 400 de olsa, yaptığımız bu zamlarla bu kiraların baliğ olacağı miktarlar emsal serbest kiralı bir yerin 1953 teki kirasını geçebilir.) dendi. Bu maddenin esası, ruhu 1953 serbest kirasını geçmemektedir. O zamanki müzakerelerde Avni Yurdabayrak arkadaşımız tarafından bir takrir verildi. Muvakkat komisyon maddesinde bulunmayan bir fıkra buraya gir-

miş oldu. Müzakerelerde komisyon da, Meclis de buna kaani olmuş. Mademki bütün kiralaları 1953 tarihindeki serbest kira rayicine göre donduruyoruz, eski Millî Korunmalı yerler dahi olsa bu yaptığımız zamlarla balığ olacağı miktar 1953 kirasını geçmesin, denilmiş ve; Şu kadar ki, bu madde gereğince yapılacak zamlarla tesbit olunacak kiralalar 3 neü maddedeki emsal gayrimenkuller kirasını geçemez.) fıkrası eklenmişti.

Bunda hiçbir tereddüdümüz yok. Fakat tatbikatta şöyle tereddütleri muciboldu, dendi ki; (1953 tarihinde kendi Millî Korunmalı kirası ne ise onu geçemez. Mademki 3 neü maddeye atıfta bulunuyor, Millî Korunmalı dahi olsa 1953 tarihindeki kirası ne ise, bunu geçemez.) Böyle anlaşıldı. Halbuki vâzu kanunun maksadı bu değildir. 1939 kiralalarına % 100, 400 zam yapıldı, şimdi kanunun ikinci maddesiyle yukardaki % 200 veya 400 zammı kabul edeceksiniz. Mütaakıp madde ile, eski kanuna irca edeceksiniz. Böyle tenakuz olmaz arkadaşlar. İşte Tefsiri Komisyon da raporunda bu şekilde izah etmiş oldu. Müsaade ederseniz Madenin en son fıkrasını okuyorum : «Şu kadar ki, bu madde gereğince yapılan zamlarla tesbit olunacak kiralalar üçüncü maddedeki emsal gayrimenkullerin kirasını geçemez.» Şimdi tatbikatta «emsal gayrimenkuller» ibaresi kâfi görülmektedir. Serbest emsalli gayrimenkuller ibaresi olması lâzımdır, deniyor ve bu şekilde kararlar veriliyor. («Şu kadar ki, bu madde gereğince yapılan zamlarla tesbit olunacak kiralalar 3 neü maddedeki emsal gayrimenkullerin kirasını geçemez.» ibaresinin 3 neü maddedeki serbest emsalli gayrimenkullerin 12 . V . 1953 teki kiralalarının geçemeyeceği ve 2 neü maddedeki zamlarla balığ olan miktarlarının 3 neü maddedeki serbest emsalli gayrimenkullerin 12 . V . 1953 tarihindeki kiralalarını geçip geçemediğinin belediye encümenlerince takdiri icabıyla talebe mevzu olan 2 neü maddenin sorularıyla 3 neü maddenin bu mânada bulunduğu mantıklı bir teselsül içinde tedvin olunarak maddeler metinlerinden sarıh ve vazıh olarak anlaşılmalı ayrıca tefsirine mahal olmadığına ittifakla karar verildi.)

Bu itibarla komisyon raporunun kabulü ile tatbikatin vuzuha kavuşmasını bendeniz istirham ediyorum, bu müracaatımla.

REİS — Şahap Kitapçı, buyurun.

ŞAHAP KİTAPÇI (Tokad) — Muhterem arkadaşlar, bizde kira rejimi biliyorsunuz 3780 sayılı Kanunun mahsus maddesiyle, Millî Korunma Kanununun çerçevesi dâhilinde mütalâa edilmiş ve bu husustaki madde muhtelif tadillere uğradıktan sonra, son defa Millî Korunma Kanununun çerçevesinden çıkarılmak suretiyle, gayrimenkul kiralaları hakkında müstakil bir kanun kabul edilmiştir. 6570 sayılı olan Gayrimenkul kiralaları hakkındaki Kanunun tefsiri talebinde bulunan arkadaşımızın gayet sarıh olarak ifade ettikleri şekilde ve biraz evvel konuşan arkadaşlarımızın beyanları veçhile kira rejimini müstakil bir kanunda toplamak ve buna ait hükümleri bizim hususiyetlerimize ve fevkalâde hallerde kira rejimimize intikal eden şartlar göz önünde bulundurmak suretiyle muhtelif kıstaslarla ayarlanmıştır.

Henüz 6570 sayılı Kanun çıkmadan evvel Millî Korunma Kanunu hükümleri dairesinde gayrimenkul kiralaları mütalâa edilerek, 6084 sayılı Kanunla, Millî Korunma Kanununun 30 neü maddesinin tadili sırasında bir kısım kiralaları artık serbest bırakmak zamanı geldiği ve Millî Korunma Kanununun fevkalâde zamanlara has hükümlerinin kira mevzuunda 6084 sayılı Kanun kabul edilirken, mütalâa edilmemesi lâzım olduğu esbabı mucibesıyla serbest rayicin teşekkül ettiği kanaati esas alınmıştır. Nitekim 6570 sayılı Kanunun müzakeresi sırasında en fazla münakaşayı celbeden madde de bu olmuştur. esbabı mucibede aynen şöyle deniyor : «6084 sayılı Kanunun nesri tarihi olan 12 . V . 1953 tarihi normal bir devrenin başlangıcı olarak ümit ve tahmin edilen ve kira bedellerinin nispeten istikrar bulduğu kabul olunan bir tarihtir. Nitekim bu tarihten bir müddet sonra kira rejiminin serbest bırakılması kabul edilmişti. Ancak bu serbesti havasının bu tarihten sonra kira bedellerinin anormal ve fâhiş bir şekilde yükselmekte olduğu görülmüştür. Bu itibarla 5020 sayılı Kanunun neşri tarihinden sonra inşa olunan ve serbest kiraya verilmiş ve 12 . V . 1953 tarihinde kanuni rayicine göre haddini bulmuş olan kira bedellerinin bu tarihteki hadlerde bırakmak gerek o tarihte mevcut ve gerekse ondan sonra inşa edilen ve yeniden kiralananlarla, bundan sonra inşa edilecek ve yeniden kiralanacak gayrimenkuller 12 . V . 1953 tarihindeki

emsal kira bedellerine ircaı veya bu haddi tecavüz etmemesi, bu kanunun tedvinindeki maksat itibariyle zaruri görülmüştür» deniyor.

Yani İhsan Gülez arkadaşımızın ifade ettiği gibi 6570 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin son fıkrası; (şu kadar ki, bu madde gereğince tesbit olunacak kiralar 3 ncü maddedeki emsali gayrimenkullerin kiralarını geçemez) tâbirinden murat, 3 ncü maddedeki tarih olan 12 . V . 1953 tarihinde, bundan evvelki kanunun maddesini değiştirirken kabul ettiği, o anda ki, serbest râyî esasını kabul etmiş bulunmaktadır.

Şu halde arkadaşımızın bir tefsir mevzuu olmaması lâzımgelen, fakat tatbikata ışık tutması bakımından metinde, Yüksek Heyetin böyle anladığını ifade etmekte, tatbikatçı için bir zaruret iktisabetmiş olan bu halin aynen tatbikata bir ışık olması itibariyle 12 . V . 1953 emsali nazara alınırken 12 . V . 1953 tarihindeki Millî Korunma Kanununun rejimindeki emsali değil, o gün vâzın kanunun haddi lâyıkını bulduğu için serbest olduğunu kabul ettiği haddin bu zamların kabulünde veya yapılacak takdirlerde esas alınması, gidecek belediye encümeni veya onun tanzim edeceği heyet 12 . V . 1953 tarihindeki râyîci alınırken, 12 . V . 1953 tarihindeki Millî Korunma Kanununun râyîci değil, haddi lâyıkını vâzın kanunun evvelki tadilde kabul ettiği serbest râyîcin esas alınması lâzımdır. Bu bir tefsir mevzuu mudur yoksa bir tesis mevzuu mudur? Bu bir münakaşa mevzuu olabilir. Bendeniz bir tefsir mevzuu olmadığı kanaatiyle Muvakkat Encümen mazbatasının kabulünü istihdam ediyorum. Zaten Muvakkat Encümen mazbatasını da tatbikatçının bugünkü anlayışına ışık tutacak esasları câmidir. Bunlara ilâveten Yüksek Heyetiniz de âcizane görüşüme taraf-tar olan arkadaşlarımız da bulunur ve bu suretle müzakereler cerevan ederse, bu görüşmelerin tefsire mahal olmadığını şeklindeki Muvakkat Encümen mazbatasını kabule iktiran etse dahi tatbikatçıyı bağliayacak ve ışık tutacak mahiyette olacaktır.

Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Kemal Sariibrahimoğlu.

KEMAL SARIİBRAHİMOĞLU (Adana) — Muhterem arkadaşlar, tefsir; her hangi bir kanun maddesi veya hükmü müphem olduğu takdirde, tatbikata ışık tutulmasına. Yüksek

Meclisin irşadına lüzum hâsıl olan hallerde müracaat edilen bir usuldür. Halbuki burada 6570 sayılı Kanunun ikinci ve üçüncü maddeleri bilhassa ikinci maddenin tatbikinde böyle müphem bir durum mevcud olmadığı ve tefsire girmenin lüzumsuzluğu anlaşılır.

Tefsiri talebi istenilen şey de şudur; 1947 den evvel yapılmış olan tahditli rejime tâbi gayrimenkul kiralarının ancak 1953 senesindeki gayrimenkul kiralarına mümasil bir duruma, bir miktara yükselmesidir. Peşinen şunu arz edeyim ki; hakikaten tefsir talebinde de ifade edildiği üzere, iki türlü kıstasın mevcud oluşu, serbest kira rejimine tâbi gayrimenkulün 1953 deki kira bedelleri ile kiraya verilmesi, tahditli rejime tâbi olanların ise 1953 râyîcinden daha evvelki dondurulmuş râyîcelere göre kiraya verilmesi adaletle kabili telif değildir. Aynı evsafi haiz iki gayrimenkulden birisi 1947 den evvel yapılmıştır, diye 50 liraya kiraya verilmekte diğeri iktiza ederse ve çok zaman gördüğümüz gibi 100 liraya, 200 liraya kiraya verilmektedir. Arada büyük bir nispet-sizlik vardır. Görülüyor ki, bu doğru değildir, ıslahı lâzımdır. Tefsirle olmaz bu, çünkü 2 nci madde tefsire müsait değildir, çok sarıhtır. 1947 senesinden evvel yapılmış gayrimenkullerde hangi normlar nazarı itibara alınarak ne miktarda artışlar yapılabileceği sarıh olarak kanunda tadadedilmiştir. Bu itibarla eğer arkadaşımız hakikaten bu ikiliği, adaletsizliği ortadan kaldırmak istiyorlarsa ayrı bir kanun maddesiyle gelirler. Eğer; (1953 senesinde serbest kira rejimine tâbi olan gayrimenkullerin verdiği kira miktarı, tahditli rejime tâbi olanlarda da aynen tatbik edilir.) Şeklinde sarıh bir hükümle gelirlerse bendeniz de şahsan kendilerini tebrik eder ve desteklerim.

6570 sayılı Kanunun ikinci maddesini meseleyi daha iyi anlatabilmek için burada aynen okumak istiyorum:

«MADDE 2. — A) Birinci maddede yazılı yerlerdeki gayrimenkullerin kiraları 1939 yılı kiralarına, meskenlerde % 200, meskenlerden gayri yerlerde % 400 zam yapılmak suretiyle bulunacak miktarı geçemez.»

Görülüyor ki; bu (A) bendi, âmir bir hüküm ifade etmektedir. Zira; «şu miktarı geçemez» diyor. Artık; «1953 teki serbest kira re-

Jimine tâbi gayrimenkullerin kiralarna müşabih bir miktara yükseltilir.» sözü veya bir tefsir talebi, kanunun şu âmir hükmüne aykırıdır.

«B) 1939 yılı kira bedelleri mukavele ile belli olmıyan veya 1939 yılından sonra kiraya verilmeye başlanan yahut kullanma tarzı tamamen değiştirilerek kiralanan gayrimenkullerin kira bedelleri belediye encümenlerince 1939 yılı rayici esas alınarak o mahal veya semtteki mümasillerine göre takdir edilen kira bedellerine yukardaki nispetlerde zamlar yapılmak suretiyle taayyün eder.» Demek ki, (B) bendinde; (1939 rayici esas olarak tesbit edildikten sonra (A) bendindeki nispetler dâhilinde zam edilir), esası vaz'edilmektedir.

«C) 1939 yılından sonra inşa edilen veya asli heyeti tevsi veya tebdil edilmek suretiyle esaslı olarak tadil edilmiş gayrimenkullerin kira bedelleri Bina Vergisi Kanununa göre tahakkuk eden gayrisâfi iratları nazara alınarak tesbit edilen kiralarna meskenlerde yüzde yüz, meskenlerden gayri yerlerde yüzde iki yüz, zam yapılmak suretiyle bulunacak miktarı geçemez.

Şu kadar ki, bu madde gereğince yapılan zamlarla tesbit olunacak kiralar üçüncü maddedeki emsal gayrimenkullerin kiralarnı geçemez.»

İstinadedilen bu son fıkra şunu ifade ediyor; yapılan zamlar ve tesbit edilen rayiç toplamı 1953 yılı serbest kira rejimine tâbi gayrimenkul kiralarnı geçemez. O miktara iblâğ edilir; yükseltilir, bu miktarı geçemez diyor.

Bendenizin anladığıma göre, tefsir talebiyle 12 . V . 1953 tarihindeki mukaveleli kira serbest kira rejimine tâbi olandan noksan ise belediye encümenlerine müracaat edilerek 12 . V . 1953 tarihindeki serbest kira bedelleri esas alınmak suretiyle meselenin halli icabeder. Bakınız burada ne deniliyor.

«Halbuki tatbikatta keyfiyet böyle anlaşıl-mamakta 2 nei maddeye göre eski kirali yerler dahi eğer 12 . V . 1953 te kiralarnı mukavele ile muayyen ise tahditli bu tarihteki kiralarnı geçemeyeceği ve bu yerlerin belediye encümenlerince kiralarnın takdirine mahal olmadığı belirtilmektedir. Halbuki kanun vâzının maksadı bu değildir. Kanun vâzını 2 nei maddedeki muayyen zamları yapmayı esas olarak kabul etmiş, ancak bu zamlar tarihindeki serbest emsalini geçememesi mülâhazasıyla 2 nei madde-

nin son fıkrasına bu takyidi hükmü ilâve etmiş bulunmaktadır. 2 nei maddenin bu son fıkrasındaki (Emsal gayrimenkullerin kiralarnı geçemez) tâbirinin 3 neu maddedeki serbest emsali yerlerin kirasını ifade ettiği ve zamlarla balığ olacağı miktarların bu serbest emsali geçip geçmediğinin belediye encümenlerince takdir edileceği aşikâr olmasına rağmen tatbikatta keyfiyet böyle anlaşıl-mamakta ve esasen mağdur durumda olan eski kirali mülk sahipleri bir de bu kiralarnı 1953 teki kendi tahditli miktarlarıyla dondurulmaları şeklindeki anlayış ve içtihat muvacehesinde büsbütün mağdur duruma düşmektedirler.» denmektedir. Bunu arkadaşımızın başka türlü anlaması nasıl mümkün olur? Benim anladığım şudur ki, 1953 tarihinde, tahditli kira rejiminde mukavele varsa serbest kira rejiminde çıkarılmıyan gayrimenkul kiralarnı bağliyamazsın, bunların 1953 teki seviyeye çıkarılması lâzımdır. («Hayır öyle değil» sesleri.) Burada yazılandan bu anlaşılıyor ve sonra Türkçe yazılmış. Böyle değilse, yani benim anladığım şekilde değilse mesele yok. Maddeler gayet sarıh, teker, teker vazih şekilde mesele tedvin edilmiştir, bir tefsir talebine mahal yoktur. Eğer hakikaten bunun bir zühul olduğu kanaatinde iseler arkadaşlar, yeni bir kanun teklifiyle gelirler. O takdirde gelecek kanun teklifinin mahiyetine göre mesele mütalâa edilir. Mâruzatın bu kadardır, efendim.

REİS — Nusret Kirişcioğlu, buyurun.

NUSRET KİRİŞCIOĞLU (Sakarya) — Efendim, tefsir teklifi üzerinde konuşan bütün arkadaşlarımız eşasta mutabıktır. Fakat bir iki arkadaşımız bâzı tâli noktalarda zühul etmektedir. Bu noktayı arz edeceğim.

(Kanun metninin vâzih olmanası halinde ancak tefsir yoluna gidilebilir) şeklindeki mütalâa tamamiyle doğrudur. Yalnız kanun metni sarıh olduğu halde bâzan tatbikatın kanunun ve vâzını kanunun maksadı dışında bir cereyan aldığı da görülebilir. Bu takdirde teamül olarak parlâmentolarda metnin sarıh bulunduğu, şu şekilde tatbiki icabettiği, bu sebeple tefsire mahal olmadığı yolunda bir karar alınır, bu karar bir tefsir metni ihtiva etmediği için tefsir değildir. Fakat tefsir talebinin münakaşası ve binnetice tefsire mahal olmadığı şeklindeki kararlar neticelenmesi bakımından, bir kıymetli arkadaşımın ifade et-

tiği gibi, yanlış gitmekte olan tatbikatın mecerasını değiştirir.

Şimdi tamamen bu vaziyet vardır. Bugün tatbikat, sarîh metne rağmen yanlıştır. Yalnız kıymetli arkadaşımız Asım Beyefendinin dediği gibi bu meselede Temyiz Mahkemesi değil, Şûrayı Devlet mevzuubahistir. Temyizdeki 6 ncı Daire diye bahsettikleri. Şûrayı Devletin 6 ncı Dairesidir.

Evvelâ bu içtihadı kısaca izah etmek lâzımdır. İctihatta öz olarak deniyor ki; bir gayrimenkulün 1953 tarihindeki kira emsali ile tesbit edilir. Ama esasen bina kendisi kirada bulunursa emsal odur, ayrıca yeni emsal aramaya mahal yoktur. Bu hal zamların ilâvesi suretiyle tahditli olan kiralarda da mevzuubahistir. Hata burada! Bu hata kaza merciinin maddeyi, temsilcisinin de encümünde izah ettiği gibi, mutlak olarak anlaması neticesi ortaya çıkıyor. Bu içtihat öyle bir netice veriyor ki, hem 6570 sayılı Kanunun ikinci maddesiyle derpiş edilen zamların tatbikini önlüyor, hem de 6084 sayılı Kanunla yapılan zamları (meriyet ve neşir tarihi arasındaki fark sebebiyle) gayrimümkün hale getiriyor. 12.V.1953 tarihindeki o bina kirası esas ittihaz edildiği takdirde 1 Haziran 1953 te meriyete girdiği için 6084 sayılı Kanunun da tatbiki mümkün olmamaktadır. Tatbikat vâzı kanunun maksadı dışında bir istikamet alırsa bu takdirde tefsire mahal olmadığına karar vermek iktiza eder. Tefsire mahal olmadığı yolundaki karar dahi bizatihi tefsir hükmünde olarak tatbikatçıları bağlar ve tatbikatı düzenine koymuş olur.

Esat Mahmut Beyefendinin, Şahap Kitapçı Beyefendinin ve hattâ bir noktada zuhul ettiğine işaret ettiğim Kemal Sarıbrahimoğlu Beyefendinin tefsir ve madde metni üzerindeki izahları tamamen vâzı kanunun maksadına ve kanun metnine tevafuk etmektedir. Yalnız Esat Mahmut Karakurt arkadaşımız tefsire mahal yoktur, reddedelim, dediler. İşte zuhul ettikleri nokta budur. Esasen mazbatada tefsire mahal olmadığına karar verilmiştir. Bu mazbata kabul edildiği takdirde arkadaşımız arzu ettikleri netice istihsal edilmiş olacaktır. Şahap Kitapçı arkadaşımız da bu noktaya aynen iştirak ettiler.

Kemal Sarıbrahimoğlu arkadaşımızın mazbatanın bir cümlesini yanlış anlamış olduğunu görüyoruz. Arkadaşımız sanki 1939 da kiraya verilen gayrimenkullerin zamlı baliğleri de eğer

1953 rayieinden düşük olursa 1953 rayieine kadar yükseltilebilir mânasına geliyormuş gibi mazbatadaki bir cümleyi tahlil buyurdular. Bu asla vârit değildir. Bizzat kendisini tatmin etmek için bu cümleyi müsaade buyurursanız bir defa okuyayım ve ne maksatla yazılmış olduğunu izah edeyim.

«Bu itibarla tefsir mevzuunun ikinci maddesinin son fıkrasındaki; (Şu kadar ki, bu madde gereğince yapılan zamlarla tesbit olunacak kiralar 3 ncü maddedeki serbest emsalli gayrimenkullerin kirasını geçemez) ibaresinin, 3 ncü maddedeki serbest emsalli gayrimenkullerin 12.V. 1953 teki kiralarmı geçemeyeceği...» (Bunda ihtilâf yok.) «Ve 2 ncı maddedeki, zamlarla baliğ olan miktarların 3 ncü maddedeki serbest emsalli gayrimenkullerin 12.V. 1953 tarihindeki kiralarmı geçip geçmediğinin belediye encümenlerince takdiri icabylediği...» İşte arkadaşımızın zuhule düştüğü nokta budur. Bu tefsire göre belediye encümeni 1939 kirası üzerinden yapılan zamlara vâkı itirazları ve bunların serbest emsallerini geçip geçmediği hususunu takdir edebilecektir. Fakat asıl hüküm bakidir. Bu tetkik neticesinde asla 6570 sayılı Kanunun ikinci maddesindeki serbest emsalleri tecavüz edemeyecektir. Ama bunu tecavüz etmemek şartıyla belediye encümenlerinin takdir hakları, tesbit hakları mahfuzdur. Tatbikatta kaza merciinden, 12.V. 1953 te kirası belli ise bu kira tahditli de olsa kira takdirine mahal yoktur şeklinde bir karar çıkmıştır. Bunun da tefsire mahal olmadığı yolundaki kararlar önlenmesi icabetmektedir. Bu bakımdan İhsan Gülez arkadaşımızın teklifi isabetlidir.

Kanunun heyeti umumiyesi üzerinde de bâzı konuşmalar oldu : Bu, tefsirle alâkalı değildir. Şahsan, bu tefsirden istifade ederek, bendeniz de iki temennimi arz etmek istiyorum :

Bunlardan birisi; daha sabit esaslara bağlanan bir kira rejimini memlekete getirmek için Hükümetin ihzaratta bulunmasıdır. İkincisi ise bu kanunun mer'î bulunduğu müddetçe idari kaza merciinden tetkikat işinin alınarak sulh mahkemeleri marifetiyle tetkikatın yapılması esasının kabulüne mütedair 6570 sayılı Kanunda bir tadil yapılması zaruridir, bu hususun da Hükümetten gelmesinde fayda vardır. Aksi takdirde bir müddet sonra şahsan, birkaç arkadaşım

birlikte bu yolda bir teklifte bulunacağım. Bunun da sebebi şudur : Hakikaten sulh mahkemeleri mahallinde keşif yapmak suretiyle hakiki kıymetleri takdir edebilirler. Mahallinde keşif yapmak imkânından mahrum ve Türkiye'deki bütün kira işleriyle meşgul bulunan Şûrayı Devletin 30 000 dosya üzerinde çalışmasının diğer işlerini sektedar ettiğini arkadaşlarımın takdir edeceklerinden şüphem yoktur.

REİS — Kifayet tavriri var, okutuyorum.

Yüksek Reisliğe

Müzakere kâfidir, mazbatanın reye konmasını arz ve teklif ederim.

Istanbul Mebusu
Ayşe Günel

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Kifayet aleyhinde söz istiyorum.

REİS — Buyurun.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Muhterem arkadaşlarım; mevzu, aslında görüldüğü kadar, içtimai neticeleri itibariyle ehemmiyetsiz değildir. Bu bakımdan tamamen vuzuha da kavuştuk diyemeyeceğim? Esasen maddeler oldukça karışıktır, rejimler birbirinden farklıdır. İki görüş ortaya çıkmıştır. Hattâ onda dahi karışıklık vardır. Tatbikatı esasen mazbatanın istediği istikamettedir, tefsir buna biraz daha ışık tutacaktır. Bir başka görüşe göre tatbikatta ayrılık vardır. Bu tevhidilecektir. Bu sebeple içtimai neticeleri geniş olan bu karışık rejim içerisinde bir vuzuha varmadan kifayeti kabul etmek doğru olmayacaktır. Esasen tefsir isteği bu senenin birinci ayının 20 sinde yapılmıştır, ikinci ayın yedisinde, Muhtelit Komisyondan çıkmış yani on yedi günde Muhtelit Komisyondan çıkmıştır.

Bendeniz mazbatayı okudum, arkadaşlarımı dinledim, itimat buyurunuz reyimi ne şekilde kullanacağımı tâyin edemedim. Aslında böyle karışık mevzuun süratle neticelen-dirilmesi sonunda cemiyette huzursuzluklar yaratmaya sebebiyet verebiliriz. Son konuşan arkadaşımızın da işaret ettiği hususa dikkat buyurmuşsanız o da muayyen bir arkadaşın konuşmasında şurası doğru burası hatalı, tam zıddı konuşan bir diğer arkadaşın konuşmasında da şurası doğru burası hatalı diyor. Kaldı ki, tefsir talebi makale şâmilidir, arkadaşlar, yeni bir ihdas değildir. Bunun geriye gi-

decek tesirlerini dikkate alacak olursanız bu derece acele karara varmakta fayda görmem zarar görürüm, farkında olmadan belki yanlış bir iş yapmış oluruz. İçtimai metinleri kiraçı ve ev sahibi bakımından çok geniş olabilir. Vuzuha kavuşsun sonra reye konsun.

Bu itibarla kifayetin reddini rica edeceğim arkadaşlar.

REİS — Kifayeti reynize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kifayet kabul edilmiştir, efendim.

Mazbatayı reynize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Devlet Şûrasında açık bulunan âzalık için yapılan seçime (350) arkadaşımız iştirak etmiş ve Muzaffer Kuşakçioğlu (206) reyle kazanmıştır, muamele tamamdır. Diğer arkadaş (144) rey almıştır.

2. — *Umumi hayata müessir âfetler dolayısıyla alınacak tedbirlerle yapılacak yardımlara dair kanun lâyihası ile Çankırı Mebusu Ferhan Arkan ve 5 arkadaşının, Çankırı vilâyetinde sel baskını dolayısıyla vukua gelmiş olan zararların giderilmesi, Kırşehir Mebusu Hayri Çopuroğlu ve 2 arkadaşının, Kırşehir vilâyetinde sel baskını dolayısıyla vukua gelmiş olan zararların telâfisi hakkında kanun teklifleri ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/213, 2/185, 2/192)*

REİS — Umumi hayata müessir âfetler hakkındaki kanun tasarısının encümene giden maddesi gelmemiştir, geçiyoruz.

3. — *Tebliğat kanunu lâyihası ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/105)*

REİS — Tebliğat kanunu lâyihasının 55 nci maddesi Muvakkat Encümenden gelmiştir, müzakeresine devam ediyoruz.

Encümenden gelen maddeyi okuyoruz.

Tebliğat Kanunu

Yalan beyan

MADDE 55. — Kanunen daha ağır cezayı müstelzim bulunmayan hallerde:

a) Muhatap, kendisi hakkında tebliğ me-muruna yalan beyanda bulunursa 100 liradan 1 000 liraya kadar,

b) Muhatap namına tebliğat yapılabilecek bir kimse, bu kanunun tatbiki dolayısıyla tebliğ

memuruna muhatap hakkında yalan beyanda bulunursa, 50 liradan 500 liraya kadar,

c) Muhatap olmadığı veya muhatap namına tebellûğ etmeye salâhiyeti bulunmadığı halde tebliğ memuruna hüviyet ve sıfatı hakkında yalan beyanda bulunarak tebliğ evrakını alan kimse 100 liradan 1 000 liraya kadar, ağır para cezası ile cezalandırılır.

Yukarıki bentlerde yazılı hallerde bir gecikme veya umumi veyahut hususi bir zarar husule gelirse fâil hakkında ayrıca (a) ve (b) bentlerindeki fiiller için (15) günden altı aya ve (c) bendindeki fiil için (3) aydan (5) seneye kadar hapis cezası hükmolunur.

REİS — Söz istiyen var mı?... Buyurun Sefer Bey.

SEFER ERONAT (Yozgad) — Yeniden tanzim edilen 55 nci maddenin metninde, evvelki metninde olduğu g.bi tebliği yaptıran hakkında hüküm yoktur. Binaenaleyh bu, maddenin büyük bir noksanıdır. Hakikaten muhatabın ikametgâhını başka yerde gösteren tebligatı yaptıran dâvacının da, burada sarahaten dikkate alınması icabeder kanaatindeyim.

REİS — Başka söz istiyen?... Yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Son maddelerini okuyoruz.

Kanunun meriyete girmesi

MADDE 63. — Bu kanun neşri tarihinden altı ay sonra meriyete girer.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunu icra edecek makam

MADDE 64. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Mazbatada müstaceliyet teklifi olduğuna göre bir defa müzakereye tâbidir. Son olarak söz istiyen var mı?..

Kanunun heyeti umumiyesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4. — 1958 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvele 6813 sayılı Kanuna istinaden kaydedilmiş olan munzam tah-

sisatın kabulü hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/286) (1)

REİS — Heyeti umumiyesi üzerinde söz istiyen?

SIRRI ATALAY (Kars) — Söz istiyorum.

REİS — Buyurun.

SIRRI ATALAY (Kars) — Muhterem arkadaşlar; 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanununun 1 nci maddesini değiştiren 6813 sayılı Kanuna göre Ziraat Vekâleti bütçesinin 307, 417 ve 429 ncu fasıllarında Ziraat Vekâleti zirai mücadele işlerinde bütçede konan tahsisat yetmediği takdirde Türkiye ziraati için tehlike teşkil ettiği sabit olduğu takdirde İcra Vekilleri Heyeti kararıyla ve Türkiye Büyük Millet Meclisi toplantısının ilk gününden itibaren 10 gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine başvurmak ve karşılık gösterilmek üzere konan tahsisatın bir mislini geçmemek üzere tahsisat konabilir. Türkiye Büyük Millet Meclisince üç fasıl içerisinde Ziraat Vekâletine verilen bu salâhiyeti Ziraat Vekâleti 1958 yılı içinde çekirge mücadelesinde kullanmış ve İcra Vekilleri Heyeti kararını da almıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisine 11 . XI . 1958 de getirmesi icabederken 28 . XII . 1958 de getirmiştir. Kanun vâzı olarak Büyük Millet Meclisinin karşısında hükümet ve Ziraat Vekâleti 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanununun birinci maddesini değiştiren 6813 sayılı Kanuna göre 10 gün içinde Meclise vermesi lâzımgelirken neden tevdi etmemiştir? Bunu araştırmaya mecburuz. Bu, mer'i bir kanundur ve herkesten ve her şeyden evvel hükümetin buna riayet etmesi lâzımdır. 10 gün içinde bunu Büyük Millet Meclisinin tetkikine arza mecburdu. Bilhassa geciktirmeden bunu yapacaktı. Fakat maalesef, hükümet bu şekilde hareketi itiyadedinmiştir. Yer sarsıntılarına ait kanun da yine bu şekilde bir harekete mâruz kalmıştır ve kanun gündemdedir. Görülecektir ki orada da kanunun âmir hükümlerine riayet edilmemiştir.

Muhterem arkadaşlar; Toplantılar ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu çıkarken bu kanun Anayasaya aykırıdır demiştik, tatbikinden şikâyetçi olunca, «mer'i bir kanun vardır, riayete mecbursunuz» diyorsunuz. Mer'i bir kanuna hükümet bir Devlet nizamı içinde riayet etmezse siyasi

(1) 70 S. Sayılı matbuza zaptın sonundadır.

teşekkül ve vatandaşlarımızdan kanuna mutlak riayet istemeye nasıl hakkımız olur. Herkesten önce Hükümetin kanunlara riayet etmesi mecburiyeti vardır. 6813 sayılı Kanununun 1 nci maddesi diyor ki; "kullanacaksın, sana salâhiyet veriyorum, ama Büyük Millet Meclisinin ilk toplantısından itibaren 10 gün içinde Büyük Millet Meclisine arz edeceksin. Niçin etmiyor? İşte Hükümetin tezkeresi, tarihi 28.XII.1958 dir. Büyük Millet Meclisi 1.X.1958 tarihinden itibaren toplanmıştır. Hükümet 11.XI.1958 tarihine kadar niçin arz etmiyor? Hükümetin hesap vermesi lâzımdır. Hükümet kendisini kanunların âmir hükümlerinin dışında ve üstünde sayıyor bu sebeple Büyük Meclisin murakabesi teessüs etmiyor, bu hal devam ediyor. Muhterem Kirişcioğlu arkadaşım tebessüm ediyor, bu meseleyi ufak bir mesele gibi karşılamak istiyor. Belki ufak meseledir, ama muazzam seller, büyük meseleler hep böyle ufak hâdiselerden, yağmur tanelerinden çıkar. Bugün ufaklarını yapanlar, yarın büyüklerini de yapabilirler.

Kanun Ziraat Vekâletinin, tahsisatın karşılığını da göstermesini emrediyor. Vekâlet bunun karşılığını göstermemiştir. Geçen gün burada yine görüşüldü, zannedersen Kara Kuvvetleri tayinat meselesinde masraflara zam istendi, nereden dedik, gelir fazlasından dediler, gelir fazlasını bir varîdat olarak gösteren bir malî noktayı nazarı, malî mevzu ile uygun bulmaya imkân yoktur. Karşılık gösterilmemiştir. Diğer taraftan bütçenin samimiyeti, bütçenin denklığı diyoruz. Her yıl Ziraat Vekâleti böyle ek masraflar getirmektedir. Her yıl böyle tahsisata ihtiyaç varsa bunu yıl içinde hazırlayıp bütçesine ilâve etmesi ve bizim de bütçe maddeleri arasında tetkik etmemiz yerinde olmaz mı? Hayır tahsisat koyamam, bütçe denklığını bozar, ben tahsisatımı sonra getiririm gibi bir ısrar karşısındayız. Ama bu suretle bütçe denklığı ve samimiyeti ortada kalmaz. Diğer taraftan tetkik ettiğimiz şu 307 nci fasıl ile 6813 sayılı Kanunda tasrih edilen hususlar arasında mutabakat görülememektedir.

Hükümet meseleleri ciddiye almıyor, rastgele Meclisin tesciline sunuyor. Hükümeti meseleler üzerinde daha iyi ve daha ciddi çalıştırmak istersek Meclis olarak elimizdedir. Bilmiyorum, murakabe vazifemizi nasıl ve ne zaman yapacağız?

REİS — Komisyon.

BÜTÇE ENCÜMENİ M. M. BEHZAT BİL-GİN (İzmir) — Muhterem arkadaşlar, birkaç kelimeyle sadece arzı cevabedeceğim. Teklifin hakikaten 10 gün içinde Meclise arzı lâzımgelir. Bu itibarla bir tevhür vâkı olduğu doğrudur, tekerrür etmiyeceği de şüphesizdir, aynı talebe iştirak ediyoruz.

Tahsisata gelince : Evvelce de diğer bir kanun dolayısıyla burada görüşüldüğü gibi, karşılığı tasarruflardan temin edilmektedir. Çünkü her sene bütçenin tatbikatında - geçen defa listelerini de okumuştum - yüzde 4 - 5 nispetinde bir tasarruf vâkı olmakta ve yine birçok sebeplerle bir kısım tahsisat sarf edilmemektedir. 1958 senesinde - geçen defa listelerini de okuduğum şekilde - bu fiilen mevcut. Ayrıca bir karşılığının gösterilmesi lüzumu hâsıl olmaktadır. Çünkü bu tasarruflar munzam masrafı karşılamış bulunmaktadır.

REİS — Başka söz istiyen var mı?.. Madde-lere geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler.. Kabul edilmiştir.

1958 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı(A/1) işaretli cetvele 6813 sayılı Kanuna istinaden kaydedilmiş olan munzam tahsisatın kabulü hakkında kanun

MADDE 1. — Zirai hastalık ve haşerelerle mücadele için 6813 sayılı Kanuna dayanılarak 1958 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin Ziraat Vekâleti kısmının ilişik cetvelde yazılı tertiplerin İera Vekilleri Heyetince kaydedilmiş olan 6 500 000 liralık munzam tahsisat kabul edilmiştir.

REİS — Cetvel okunarak reylerinize arz edilecektir.

F.	M.	Tahsisatın Nev'i	Eklenen Lira
		Ziraat Vekâleti	
307		Harcırahlar	
25		Zirai mücadele ve zirai karantina muvakkat vazife harcırahi	500 000
		REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	

F.	M.	Tahsisatın Nev'i	Eklenen Lira
417		Zirai mücadele	
	10	Umumi masraflar	4 000 000
		REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
429		Kimyevi madde, ceza ve ilâçlar	
	40	Zirai mücadele ve zirai karantina işleri	2 000 000
		Yekûn	6 500 000

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

REİS — Birinci maddeyi tekrar okumak suretiyle reylerinize arz edeceğim.

(Birinci madde tekrar okundu)

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde mecriyete girer.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye Vekili memurdur.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun müzakeresi bitmiştir. Söz istiyen yoktur. Kanunun heyeti umumiyesi açık oylarınıza arz edilmiştir.

5 — Devlet Üretim Çiftlikleri Umum Müdürlüğü'nün 1955 bütçe yılı hesabı katısına ait mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresi ile Devlet Üretim Çiftlikleri Umum Müdürlüğü 1955 bütçe yılı Hesabı Katı kanunu lâyhası ve Divanı Muhasebat Encümeni mazbatası. (3/38, 1/63) (1)

REİS — Heyeti umumiyesi üzerinde söz istiyen var mı?

EMİN SOYSAL (Maraş) — Muhterem arkadaşlar, Devlet Üretim Çiftlikleri 1955 yılı he-

sabı katısına ait Divanı Muhasebat Encümeni'nin mutabakat mazbatasını tetkik ettim. (B) cetvelinin varidat nevi, döner sermaye yıllık safi gelirinden tahsilât gösterilmektedir.

Divanı Muhasebat Encümeninin, Devlet Üretim Çiftliklerinin mütedavil sermayesi üzerinde enikonu tetkik yapıp yapmadığını bilmem, ama ben o kanaatteyim ki, bunlar üzerinde esaslı tetkik yapılsaydı buradaki varidat kısmı daha fazla artacaktı. Benim bu kanaatim indî ve şahsi değildir. Şimdi size Başvekâlet Yüksek Murakabe Heyetinin Devlet Üretim Çiftlikleri 1955 yılı raporundan, bu bahsi ilgilendiren paragrafları müsaadenizle okuyacağım.

Sayfa 6 :

«13. Döner sermayenin nerelere harcaneacağı 5433 sayılı Kanunun 11 nci maddesinde tahdidî bir surette sayılmış ve bütçe formülü ile de tahdid edilmiş olduğu halde :

a) Katma bütçenin ilgili faslına her yıl yeteri kadar temsil tahsisatı konulmasına rağmen, merkez döner sermaye bütçesine aynı nam ile konulan ödenekten hayır cemiyetlerine 151 625 lira yardım yapıldığı,

b) Ziraat Vekâleti teşkilâtı için Sivas'ta bir arsa, Kırıkhan'da bir bina satın alındığı,

c) Teşkilât Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelde ve katma bütçenin (D) cetvelinde müdür, memur, mühendis, teknisyen ve sürveyan kadroları varken, döner sermaye işçi kadrolarında mühendis ve teknisyen unvanları ile kadrolar konulduğu, her yıl müessesenin tezahür eden belirli inkişafı karşısında miktarları fazlalaşan bu gibi personele aylık ve yevmiyeleri ile ek görev ve vekâlet ücretlerinin döner sermayeden ödenmesi izdirarında kalındığı,

d) Bütçe yönetmeliğinin 10 ncu maddesine aykırı olarak döner sermayeden merkez memur ve müstahdemlerine harcırah tediye edildiği,

e) Katma bütçeye ait bina ve tesislere yapılan ilâve ve tadil masraflarından bir kısmının döner sermayeden yapıldığı,

f) Bunlardan başka katma bütçeden yapılması icabeden masraflardan bazılarının döner sermayeden karşılandığı»,

Görülmüştür. Diyor Yüksek Murakabe Heyeti.

Ayrıca aynen raporun 49 ncu sayfasında yine şu paragraf dikkatimizi çekmektedir : «... görüldüğü üzere bu tesislerin birikmiş masrafları

geçen yıla nazaran 51 687,09 lira artarak 955 271,03 liraya yükselmiş bulunmaktadır. Ancak bu tesislerin durumları hakkındaki bilgi ve sair kayıtlar işletmelerce muntazam bir surette tutulmadıklarından bilânçonun aktifinde yer alan bu tesislerin hakiki değerleri hakkında katî bir hüküm yürütmek mümkün değildir.» diyor.

Yüksek Murakabe Heyeti devam ediyor: «Bu tesislerin hesap ve teknik mahiyetleri bakımlarından kontrole tâbi tutulmaları ve gereken tasfiyenin yapılması, bilhassa park ve ağaçlandırma gibi daha ziyade estetik kıymeti haiz olan tesislere ait bakım masraflarının senesi içinde kâr ve zarar hesabına intikal ettirilmesi uygun mütalâa olunur.»

Görülüyor ki, muhterem arkadaşlar; Üretme Çiftliklerinin 1956 raporunu da ayrıca arz edeceğim, Devlet Üretme Çiftliklerinin mütedavil sermayeden Ziraat Vekâleti bütçesinin temsil faslında beş on bin lira bir para olduğu ve temsil faslı namı altında Üretme Çiftliklerinde böyle bir kayıt olmadığı halde Yüksek Murakabe Heyetinin verdiği rapora nazaran, demin numarasını okuduğum kanunun sarih hükümlerine aykırı olarak birtakım tasarruflarda bulunulmuş ve sarfiyat yapılmış, hesaplar karıştırılmış bir vaziyettedir. Böyle bir muhabakatın tasvibi asla caiz olamaz. Bu bir. İkincisi Maliye Vekâletinin Devlet Üretme Çiftliklerinin mütedavil sermayeleri üzerinde Murakabe Heyetinin verdiği bu rapor istikametinde kanunsuz, usulsüz ve müesseselerin hedef ve gayelerine aykırı olarak yapılan karmakarışık sarfiyatın tetkik ve teftiş ettirilmesini isterim, bu iki.

Bu tahkik ve teftişin yolunda ve gereğince görülebilmesi için Ziraat Vekilinin değiştirilerek... (Soldan; ooo, ses'leri) Yerine başka bir vekilin getirilip tahkikatın selâmetle icrasını ve bu raporda zikredilen millet paralarının hakiki yönlerinin meydana çıkarılması lâzımdır. Üç. Bu üç talebimi Heyeti Celilenize arz ediyorum; tasvibederseniz ne âlâ. Tasyihetmezseniz, bu usulsüz ve kanunsuz sarfiyatın yapılmasına mesâğ görürseniz ayrı bir mesele. Onun hesabı da ilerde görülür.

REİS — Oylarını kullanmayan arkadaşlar var mı?.. Oy toplama muamelesi bitmiştir.

Buyurun Asım Eren.

ASIM EREN (Niğde) — Muhterem arkadaşlar, iki rakam hatası üzerine işaret edeceğim. Birisi, Divanı Muhasebat Encümeninin mazbatasında soldaki sütunda iki rakamlı sarfiyat serlevhalı yazılarda ikinci saırda, 2 614 328 lira 89 kuruş, diyor. Ve altındaki satırda da, 1 895 lira 71 kuruş fazlası ile 2 652 224 lira 60 kuruştur, diyor.

İlk söylediğim rakam 2 614 328 lira 89 kuruş zannedirim tertip hatası olarak yazılmıştır. Hakikatte 2 654 328 lira 89 kuruş olması icâbediyor. Bendenizin kontrolunda gördüm, eğer lâyihadaki 2 614 328 lira 89 kuruş rakamı doğru olsa idi, arada 40 000 lira 4 kuruş bir fazlalık olurdu ki, hakikat böyle değildir. Herhalde bir tertip hatası, bir tabî hatası vardır. Savın Encümenden, bu rakamın lütfen tashih edilmesini rica edeceğim. Bu bir...

İkincisi: Yine Divanı Muhasebat Encümeninin getirdiği kanun maddelerinde verdiği rakamlara göre, mazbatasında demin okuduğum 1 895 lira 71 kuruş değil, 1 895 lira 75 kuruş olması lâzımdır. 4 kuruş eksik yekûn yapmışlardır. Lütfen onu da tashih etsinler. Hevete umumiyesine tesir etmiyor ama, Divanı Muhasebat Encümeninin kuruş hatası ile dahi gelmesi doğru değildir.

REİS — Sırrı Atalay.

SIRRI ATALAY (Kars) — Muhterem arkadaşlarım, Devlet Üretme Çiftlikleri hesabı katileri görüşülmektedir. Devlet Üretme Çiftlikleri Devletin malı olan bu çiftlikler nasıl idare edilmektedir? Cidden üzerinde ibretle duracağımız bir mevzuudur. üzerinde titriyeceğimiz bir mevzuudur. Devlet Üretme Çiftlikleri vardır ki, şahıs üretme çiftlikleri şeklinde idare edilmektedir. Oyle çiftlikler vardır ki, buğdayın kilosunu 300 kuruşa mal etmektedir. Bu fakir milletin verdiği paralarla bir kilo buğdayı bu çiftlikler 300 kuruşa mal etmektedir. (Soldan «nerede, nerede» sesleri.)

ŞEFİK ÇAĞLAYAN (Muş) — Nerede?

SIRRI ATALAY (Devamla) — Şimdi size vereceğim. Murakabe Heyetinin 1957 tarihli raporunu tetkik edin göreceksiniz. Iğdır'da Devlet Üretme Çiftliği buğdayın kilosunu 300 kuruşa mal etmektedir.

ŞEFİK ÇAĞLAYAN (Muş) — Nerede?

SIRRI ATALAY (Devamla) — Hâlâ nerede diyor. Murakabe Heyetinin raporunu tetkik edin diyorum.

Bir kilo buğday Devlete 300 kuruşa mal olmaktadır. Bir kilo buğdayın 300 kuruşa mal edilmesinde hangi zihniyet hâkimdir? Bu ciheti tahlil ve tesbite mecburuz.

Yine Murakabe Heyetinin raporundan okuyorum. 1957 de, bakan ne diyor : «işletmeler tahsisat tecavüzlerini gizlemek veya zarar ve kârları tevzin etmek maksadıyla usulsüz ve lüzumsuz masraflar maliyetlerin sıhhatini bozmaktadır.» Bu hususun altında saklanan hakikatı araştırmalıyız. Size Iğdır çiftliğini misal olarak veriyorum.

Bütçe müzakereleri sırasında bundan dâvacı idim. Vekil Beyden rica ettim. Iğdır Devlet Üretim Çiftliği, Devletin çiftliği olarak ele alınsın bu zihniyetle çalışsın dedik. Bu taleplerimiz siyasi sebeplerle nazara alınmadı.

1957 seçiminde, Kars'da, Demokrat Partinin karşımızda adaylığı istenen ve istifa eden, merkezce aday gösterilmeyip vazifesine iade edilen bir zat bu çiftliğin başında idi, bu çiftliği babasının çiftliği gibi kullanıyor dedğimiz zaman, benim hislerimin hâkim olduğu iddiasıyla bu meseleyi getirdiğim zannedilmişti, partizan bir görüşle getirdiğim söylenmiş ve bu zat orada tutulmuştur. Sanki inadına himaye edilmişti.

Şimdi soruyorum, bitaraf olan bir Murakabe Heyeti raporu karşınıza geliyor, ve hâkim olan zihniyet meydana çıkıyor ve bu zatın ne gibi bir zihniyetle Devlet Üretim Çiftliği başında tutulduğu ve bu masrafların yapılmasına sebeb olduğu meydana çıkıyor. Bu partizan bir zihniyeti mahkûm etmiyor mu? Şimdi bu hali size tarafsız Murakabe Heyeti raporundan okuyacağım.

Alparslan Iğdır Devlet Üretim Çiftliklerinin devamlı zararlara mâruz bulunduğu göz önünde bulundurularak bunlarda gereken ıslah tedbirlerinin alınması, aksi takdirde bu iki işletmede tarla şubesinin faaliyetlerinin durdurulması ve hayvancılığa teksif edilmesi.. (Hangi sene sesi) 1957 yılı Murakabe Heyeti raporu, sayfa 43. «Hektar maliyeti en pahalı işletme Iğdır Çiftliğidir. Kuruluşundan beri gerek toprak hazırlığı gerekse ekim masraflarında anormal pahalılık kaydeden bu işletme hesapla-

rına Genel Müdürlüğün nazarı dikkatini çekeriz. Ezcümle ekimde masraf vasatısı 9,9 olduğu halde, Ceylanpınarı'nda 6,3 lira asgari teşkil etmekle, Iğdır'da ise vasatiye nazaran 9 misli fazla-
sıyla 83,46 liradır.»

Arkadaşlarım; bu meseleler üzerinde durmıyacak mıyız? Bunun dahası var; Murakabe Heyeti raporu, sayfa 44. «Iğdır çiftliğinin hemen hemen ektiği her mahsulde aynı pahalı seviyeye vâsıl olması henüz iktisadi işletme hüviyetini almadığını göstermektedir» demektedir. Bunun sebebi nedir acaba? Teknik mi - idare mi - yoksa başka sebepler mi? «1957 yılında 17 işletmede buğday hasad edilmiş olup bunlardan, Hatay, Alparslan ve Iğdır'da ceman 892 011,17 lira zarar husule gelmiş diğer 14 çiftlik kâr sağlamıştır.»

Sayfa 52, «vasati randıman 920 kilo olup Ceylanpınarı' ve Hatay'da 1 090 kilo civarındadır. Iğdır'da randıman 159 kiloya kadar düşmüş bulunmaktadırlar.»

Sayfa 75. «Koyunculuk şubesi 10 işletmede kârlı, 5 işletmede zararlıdır. Zarar eden işletmeler arasında Alparslan ve Iğdır gibi bilhassa hayvancılığa uygun çiftliklerin yer alması dikkati çekmektedir.»

Iğdır'ın zarar eden işletmelerin başında gelmesi dikkati çekmektedir. Raporda buna işaret edilmektedir, ilgililerin dikkati çekiliyor. Bu çiftliğin idaresinde normal olmanın bir tutum vardır. Fakat siyasi ve partizan görüş hâkimdir, duymuyor.

SELİM ERENGİL (İstanbul) — Yavaş yavaş kâra geçiririz.

SIRRI ATALAY (Devamla) — Evet kâr eden var ortada, fakat maalesef Devlet değil. Söylenebilecek çok şeyler vardır. (Soldan: «Söyle, söyle» sesleri)

107 ne sayfadaki okuyorum : «Iğdır çiftliğini Hıdırlı köyü üzerinden Devlet şosesine bağlayan yol için :

197 254,06 lirası 1956 yılında,

168 089,69 lirası 1957 yılında olmak üzere ceman,

365 343,75 lira sarf edilmiştir. Bu masrafın 1958 sonunda yarım milyon liraya yaklaşacağı tahmin edilmektedir. Volkanik bir araziden geçirilmiş ve kâfi miktarda killenmemiş olan bu yol rüzgârların ve sellerin tesiri ile sık sık bozulmakta, esaslı bir şekilde inşası ise büyük masraf-

ları icabettirmektedir.» Bu yol çiftlik müdürünün şahsi arzusu üzerine yapılmıştır. 107 ne sayfadana okumaya devam ediyorum.

«Ciddî bir etüd yapılmadan açıldığı anlaşılan mezkûr yola daha fazla para harcanması uygun görülmediğinden işletmenin Başköy üzerinden Devlet şosesine bağlanması mevzuunun etüd ettirilmesi ve eski yol masrafının tasfiyesi.» Yarım milyon lira heba olup gidecek. Tam yarım milyon lira! Niçin, mesulü kim? Araştırılmaz çünkü. Ortada her şeyi örtebilen partizan zihniyet vardır.

Zararların mesulünü aramıyacak mıyız Beyefendi.

Bir çiftlik, kendisinden çok büyük olan ve büyük kazançlar yapan diğer çiftliklere nazaran yılda 20 bin kilometrelik bir rekorla nakil vasıtaları kullanmak suretiyle israfın derecesini gösteriyor. Hangi şubeye el atarsak atalım büyük zarar eden bu çiftlik hakkında teftişlerini yapan müfettişlerin raporları, bir murakabe heyeti raporları var. Tahkik ve takip mevzuu edilsin deniyor; inatla, ısrarla, bir şey yapılmıyor. Çiftlikte çiftlik müdürü kendi yakınlarını kullanmaktadır. Bütün bir çiftliğin idaresi müdürün akrabalarından teşekkül etmekte ve çiftlik za-

rar etmektedir. Bütün bunlara rağmen çiftlik müdürü siyasi maksatlarla orada tutulmaktadır. Burada zarar ediliyor, bunu görmeyecek miyiz? Taraf tutma ve siyasi mülâhazalarla Demokrat Parti adayı istemiş kendisi hatır için oraya gönderilmiştir. Hatır için senede 100 binlerce lira zarar etmeye göz yumacak mıyız? Siyasi mülâhazalarla Devlete ve millete istediği gibi zarar yüklensin, bundan vazgeçelim arkadaşlar. Hepsî meydanda 300 kuruşa buğdayın kilosunu mal eden bir çiftlik müdürünü tut millet ve Devlet zarar etsin bunu bir kenara at. Millet bunu kolay kolay affetmez.

REİS — 1958 mali yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvele 6813 sayılı Kanuna istinaden kaydedilmiş olan münzam tahsisatın kabulü hakkındaki kanun lâyihasına (191) arkadaşımız oy vermiş, (176) kabul, (11) ret, (4) müstenkif, msap mevcut değildir, gelecek inikat da tekrar reye konacaktır. Gündendeki diğer maddeler de açık oya arz edileceğinden ve msabın da mevcudolmamasından 13 Şubat Cuma günü saat 15 te toplanmak üzere celseyi kapıyorum.

(Kapanma saati : 16,55)

7. — SUALLER VE CEVAPLAR

A — TAHRİRİ SUALLER VE CEVAPLARI

1. — *Ankara Mebusu Selim Soley'in, Şerefli-koçhisar kazasında Selçuklar devrinden kalma tarihî camii'nin ne zaman tamir edileceğine dair sualine Devlet Vekili Abdullah Aker'in tahriri cevabı (7/325)*

11. XII. 1958

T. B. M. M. Yüksek Riyasetine

Aşağıdaki sorunun Sayın Başvekil tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına müsaadelerini rica ederim.

Ankara Mebusu
Selim Soley

Şerefli Koçhisar kazasında Selçuklar devrinden kalma tarihî camii'nin tamire muhtacolduğuna mahallinde gördükten sonra Vakıflar Umum Müdürlüğünün dikkatini çekmiş ve gerekli ta-

mirlir yapılmazsa bu eserin elden çıkabileceğini beyan etmiş olmama rağmen henüz tamirata başlanmayışının sebebi nedir?

Eğer tahsisat yokluğu âmil olmuşsa, önümüzdeki yıl tahsisat ayrılabilir mi?

T. C.

Devlet Vekâleti
Sayı : 4235/107

6. II. 1959

T. B. M. M. Yüksek Riyasetine

C : 22. XII. 1958 tarih ve Kanunlar Müdürlüğü 7-325/2241-9347 sayılı yazıya :

Şerefli Koçhisar kazasındaki tarihî camii'nin ne zaman tamir edileceğine dair Ankara Mebusu Selim Soley tarafından verilen ve Sayın Başvekilin tahriri olarak cevaplandırılması arzu edi-

len sual takririyle ilgili cevap aşağıya çıkarılmıştır. İlgiliye tebliğini arz eder, saygılarımı sunarım.

Devlet Vekili
Abdullah Aker

1. Adı geçen kazadaki Sultan Alâeddin Camii'nin tamiri için vâkı müracaat üzerine gerekli tetkikler yaptırılarak 48 256 liralık bir keşif hazırlanmış ise de, mevsimin ilerlemiş olması ve tahsisat durumunun kifayetsizliği dolayısıyla için ihaleye çıkarılması 1959 yılına bırakılmıştır.

2. Hazırlanmış olan keşif Mart 1959 dan sonra yeni sene rayiçlerine göre revizyona tâbi tutulup balığı kadar tahsisat ayrılarak ihaleye çıkarılacaktır.

2. — Van Mebusu Sait Erding'in, Van'ın Çatak kazası halkına Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından ucuz fiyatla buğday satılmasının düşünülüp düşünülmediğine dair sualine Ticaret Vekili Hayrettin Erkmen'in tahriri cevabı (7/390)

10 Ocak 1959

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine
Aşağıdaki sorunun Sayın Başvekil tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerini saygılarımla arz ve rica ederim.

Van Mebusu
Sait Erding

Soru :

Senenin altı ayında kar ve yol dolayısıyla ctrafla münasebeti kesilen, arazisi dar ve halkı

çok fakir bulunan, istihali istihlâkını karşılamayan, Van'ın Çatak ilçesinde, diğer bâzı yerlerde olduğu gibi, halka, Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından ucuz fiyatla buğday satılması hakkında bir tasavvur mevcut mudur?

T. C.
Ticaret Vekâleti
Teşk. Umum Müdürlüğü
Ş. IV
Sayı : 6-1470

6.II.1959

Özü : Van Mebusu Sait Erding'in tahriri sual takrirı hakkında

T. B. M. Meclisi Reisliğine

Umumi Kâtiplik Kanunlar Müdürlüğü ifade-
li, 14 . I . 1959 7-390, 10046/2444 sayılı yazı-
ları cevabı.

Van'ın Çatak kazası halkına Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından ucuz fiyatla buğday satılmasının düşünülüp düşünülmediğine dair Van Mebusu Sait Erding tarafından verilen tahriri sual takrirı tetkik edilmiştir.

16.VI.1958 tarihli ve K/1165 sayılı Koordina-
syon Heyeti Kararı ile tesbit edilen ucuz fi-
yatlı hububat satış bölgesinin genişletilmesine
imkân görülemediği.

Keyfiyet yüksek bilgilerine saygıyla arz
olunur.

Ticaret Vekili
Hayrettin Erkmen

TASHİHLER

Bu İnikat zaptına merbut 73 S. Sayılı matbuada aşağıdaki tashihler yapılacaktır :

Sayfa	Sütun	Satır	Yanlış	Doğru
2	1	21	2 614 328 lira	2 654 328 lira
2	1	22	71 kuruş	75 kuruş
6	(B) Cetveli	29	8 539,27	8 589,27

1958 mali yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvele 6813 sayılı Kanuna istinaden kaydedilmiş olan munzam tahsisatın kabulü hakkındaki Kanuna verilen reylerin neticesi

(Nisap hâsıl olmamıştır.)

Âza adedi	: 610
Rey verenler	: 190
Kabul edenler	: 175
Reddedenler	: 11
Müstenkifler	: 4
Reye iştirak etmeyenler	: 403
Münhal mebusluklar	: 17

[Kabul edenler]

ADANA Melih Kemal Küçüktepepınar	BALIKESİR Vacid Asena Esat Budakoğlu Mekki Said Esen Ali İleri Halil İmre	Kemal Erdem Yakup Gürsel Fevzi Hacirecepoğlu Hüseyin Ortakçıoğlu	GÜMÜŞANE Nihat Sargınalp
ADİYAMAN Sait Açar Sırrı Turanlı	BİLECİK Şevki Hasırcı	DENİZLİ Turan Bahadır İsmail Hadımhoğlu	HATAY Ahsen Aral
AFYON KARAHİSAR Rıza Çerçel Arif Demirer Kemal Özçoban Orhan Uygun Murad Âli Ülgen Gazi Yiğitbaşı	BİNGÖL Sait Göker	DIYARBAKIR Hâmid Zülfü Tigrel	İÇEL Hüseyin Fırat Yakup Karabulut Refik Koraltan
AĞRI Celâl Yardımcı	BİTLİS Nusrettin Barut Rifat Bingöl Selâhattin İnan	EDİRNE Rükneddin Nasuhioğlu	İSTANBUL Sedat Çetintaş Selim Erengil Hüsamettin Giray Mehmet Gürpınar Aleksandros Hacopoulos Enver Kaya Lûtfi Kırdar
AMASYA Kemal Eren Hâmit Koray Nazifi Şerif Nabel İsmet Olgaç Hüseyin Özbay	BOLU Zuhuri Danişman Mithat Dayıoğlu İhsan Gülez Kadir Kocaeli Nezih Tütüncüoğlu	ELAZIĞ Mustafa Altındoğan Celâl Dora	İZMİR Danyal Akbel Abdullah Aker Behzat Bilgin Muammer Çavuşoğlu Ekmel Kavur Kemal Serdaroğlu
ANKARA Nuri Ciritioğlu	BURSA Agâh Erozan Sadettin Karacabey Salâhaddin Karacagil Hulûsi Köymen Halûk Şaman Nurullah İhsan Tolon	ERZURUM Osman Alihocagil Sait Kantarel Rıza Topcuoğlu	KARS Rasim İlker
ANTALYA Attılâ Konuk Burhanettin Onat	ÇANAKKALE N. Fuad Alpkartal Ahmet Hamdi Sezen Nahit Ural	ESKİŞEHİR Halil Akkurt Muhtar Başkurt Mustafa Çürük Hamit Dedelek Hasan Polatkan Hicri Sezen	KASTAMONU Muzaffer Akdoğanlı Nâzım Batur Süleyman Çağlar Hadi Tan
ARTVİN Mecit Bumin Hilmi Çeltikçioğlu Yaşar Gümüşel	ÇANKIRI Kâmil Tabak Ethem Yalçınalp	GAZİANTEP Ekrem Cenani Süleyman Kuranel Nedim Ökmen Cevdet San	KAYSERİ Ömer Başgemez İbrahim Kirazoğlu
AYDIN Namık Gedik Nail Geveci Etem Menderes Cevat Ülkü	ÇORUM M. Kemal Biberioğlu	GİRESUN Hayrettin Erkmen Doğan Köymen	

KIRKLARELİ

Mehmet Ali Ceylan

KOCAELİ

Sadettin Yalım

KONYA

Ishak Avni Akdağ
Hamdi Rağıp Atademir
Remzi Birand
Muhittin Güzelkılınç
Ali Saim Kaymak
Hulki Âmil Keymen
Tark Kozbek
Sabahattin Sayın
Nafiz Tahralı

MANİSA

Hikmet Bayur
Semi Ergin
Nafiz Körez
Muzaffer Kurbanoğlu

MARAŞ

Hasan Fehmi Evliya
Halil Gürün
Abdullah Yayıoğlu

MUŞ

Şefik Çağlayan
Zeki Dede

NEVŞEHİR

Zihni Üner
Münib Hayri Urgüblü

NİĞDE

Medeni Berk
Asım Eren
Rifat Gürsoy
Şefik Refik Soyer

ORDU

Münir Ekşi
Hüsrev Yürür

SAKARYA

Hamdi Başak
Nusret Kirişcioğlu

SAMSUN

Ekrem Amt
Naci Berkman
Salim Çonoğlu
Nemettin Doğuyıldız

Tevfik İleri
Abdullah Keleşoğlu
Asaf Saraçoğlu
Hamdi Tekay
Nüzhet Ulusoy

SİNOB

Server Somuncuoğlu
Muharrem Tansel

SİVAS

Halim Ateşalp
Ahmet Kangal
Nazmi Yaraş
Ahmet Yılmaz

TEKİRDAĞ

Nurettin Aknoz
Ahmet Pakar

TOKAD

Keramettin Gençler

TRABZON

Halûk Çulha
Fikri Karanis
O. Nuri Lermioğlu

Perteve Sanaç

TUNCELİ

Arslan Bora
Fethi Ülkü

URFA

Osman Ağan
İ. Etem Karakapıcı
E. Mahmut Karakurt

VAN

Tevfik Doğuşker

YOZGAD

Talât Alpay
Mahmut Ataman
Âtîf Benderlioğlu
Sefer Eronat

ZONGULDAK

Abdullah Akın
Sebati Ataman
Cemal Zühtü Aysan
Suat Başol
Hulûsi Timur
Hüseyin Ulus

[Reddedenler]

ADANA

M. Yılmaz Mete

ANKARA

İsmail İnan

BURDUR

Âlim Sipahi

ÇANKIRI

Dursun Akçaoğlu

HATAY

İhsan Ada

KARS

İbrahim Us

MARAŞ

Hilmi Soydan

NİĞDE

İsmail Güven

SİVAS

Edip İmer

URFA

Abdurrahman Odabaşı

VAN

Sait Erdinç

[Müstenkifler]

BURSA

Müfit Erkuyumcu

ÇANKIRI

A. Kemal Barlas

ERZİNCAN

Nusret Safa Coşkun

VAN

Ferid Melen

[Reye iştirak etmiyenler]

ADANA

Nevzat Arman
Suphi Baykam
Kâzım Bozdoğan
Hamza Eroğlu
Mehmet Geçioğlu
Kasım Gülek
Ahmet Karamüftüoğlu
Saim Karaömerlioğlu
Ali Menteşoğlu

Hamdi Öner
Kemal Sarıbrahimoğlu
Kemal Satır
Rıza Tekeli
Turgut Yeğenağa

ADİYAMAN

Gani Gürsoy
Şefik San
Ali Yaşar

AFYON KARAHİSAR

Orhan Kökten
Mustafa Öztürk
Osman Talu
Neçati Topcuoğlu

AĞRI

Kasım Küfrevi
Halis Öztürk
Şeref Saraçoğlu
Selim Yatağan

AMASYA

Faruk Çöl
ANKARA
Muammer Akpınar
İsmail Rüştü Aksal
Osman Alişiroğlu
Hüseyin Balık
Faik Ahmed Barutçu
Hıfzı Oğuz Bekata
Fuat Börekçi

Mehmet Ali Ceritoğlu
Recep Dengin
Avni Doğan
Bülent Ecevit
Übeyde Elli
Halil Sezai Erkut
İbrahim İmirzaloğlu
İbrahim Saffet Omay
İlyas Seçkin
Selim Soley
Hasan Tez
Ahmet Üstün
Mustafa Yeşil

ANTALYA

Mehmet Ak
Kenan Akmanlar
Sadık Erdem
Adnan Selekler
İbrahim Subaşı
Ahmet Tokuş
Yaşar Yazıcı

ARTVİN

Eyüp Doğan

AYDIN

Fethi Batur
Hüsamettin Coşkun
Necati Çelim
Nihat İyriboz
Piraye Levent
Ekrem Torunlu

BALIKESİR

Muzaffer Emiroğlu
Mücteba İştin
Arif Kalıpsızoğlu
Ahmet Kocabıyıköğlu
(İ. A.)

Faik Ocak
Fuat Onat
M. Halûk Timurtaş
Muharrem Tunçay

Sırrı Yırcalı
Sıtkı Yırcalı

BİLECİK

Ertuğrul Çolak
Mehmet Erdem
Yümnü Üresin

BİNGÖL

Mustafa Nuri Okcuoğlu
Ekrem Yıldız

BOLU

Reşat Akşemsettinioğlu
Servet Bilir
Mahmut Güçbilmez

BURDUR

Fethi Çelikbaş
Osman Eroğlu
Behçet Kayaalp

BURSA

Necdet Azak
Hüseyin Bayrı
Mazlum Kayalar
Recep Kırım
Yekta Teksel
Hilâl Ülman
Kenan Yılmaz

ÇANAKKALE

Halim Alyot (İ.)
Emin Kalafat
Servet Sezgin
Nuri Togay
Fatin Rüştü Zorlu (V.)

ÇANKIRI

Ferhan Arkan
Naşit Fırat

ÇORUM

Sedat Baran
Hamdi Bulgurlu
Ali Dedekargınoğlu
Cevat Köstekçi
Kemâl Terzioğlu

DENİZLİ

Baha Akşit
Ali Çobanoğlu
Ali Rıza Karaca
Mehmet Karasan
A. Hamdi Sancar

DIYARBAKIR

Fikri Arğ
Tahsin Cahit Çubukçu
Sezai Demiray
Nuri Onur
Kâmil Tayşi

Halil Turgut
Hüseyin Ülkü
Mehmed Hüseyin Ünal

EDİRNE

Rasih Gürkan
Nurettin Manyas
Sabahattin Parsoy

Mükerrem Sarol

ELAZIG

Fahri Karakaya
Hürrem Müftügil
Nâzım Öztürk
İsmail Hakkı Talay

ERZİNCAN

Rauf Bayındır
Cemal Işık
Âdil Sağıroğlu
Hüseyin Şahin
Naci Yıldırım

ERZURUM

Rıfka Salim Burçak
Sabri Erduman
Şevki Erker
Abdülkadir Eryurt
Mehmet Eyüboğlu
Melik Fırat
Hasan Numanoğlu
Münip Özer
Fethullah Taşkesenli-
oğlu

Mustafa Zeren

ESKİŞEHİR

Abidin Potuoğlu
Kemal Zeytinioğlu

GAZİANTEP

İhsan Dağ
Bahadır Dülger
Samih İnal
Ali Ocak
Ali Şahin
Salâhattin Ünlü

GİRESUN

Sadık Altıncaan (İ.)
Hamdi Bozbağ
Ali Naci Duyduk
Mustafa Hemiş
Tahsin İnanc
Mazhar Şener

GÜMÜŞANE

Necati Alp
Necmettin Coşar
Sabahattin Kadirbeyoğlu

Avni Karaman
Hüseyin Polat

HAKKÂRİ

Übeydullah Seven

HATAY

Rifat Bahadır
İzzettin Cilli
Ali Şelhum Devrim
Ahmet Sırrı Hocaoglu
Hasan İkiz
İnayet Mursaloğlu
Ömer Fevzi Reşa

İÇEL

Rüştü Çetin
Mehmet Dölek
Sami Gökнар
İbrahim Gürgen
Hidayet Sinanoğlu
Niyazi Soydan

İSPARTA

Said Bilgiç
Kemal Demiralay
Ali Lâtifaoğlu
Hamdi Ongun
Tevfik Tıghı

İSTANBUL

İsak Altabev
Nazmi Ataç
Celâl Bayar (Reisicum-
hur)
Arslan Nihad Bekdik
Ali Fuad Cebesoy
Faruk Nafiz Çamlıbel
Muhlis Erdener
Ayşe Günel
Rüştü Güneri
M. Faruk Gürtenca
Ali Harputlu
Hâdi Hüsman (V.)
Mucip Kemalyeri
Nizamettin Kırşan
Adnan Menderes (Baş-
vekil)
Nihat Halûk Pepeyi
Mithat Perin
Celâl Ramazanoğlu
Yusuf Salman
İbrahim Sevel
Mıgırdiç Şellefyan
Neclâ Tekinel
Nazlı Tılabar
Fahrettin Ulaş
Nuri Yamut
Necmi Nuri Yücel

Mahmut Yüksel
İZMİR
 Sebati Acun
 Selâhattin Akçiçek
 Perihan Arıburun
 Enver DüNDAR Başar
 Necdet Davran
 Selim Ragıp Emeç
 Sadık Giz
 Necdet İncekara
 Osman Kapani
 Rauf Onursal
 Nuriye Pınar
 İlhan Sipahioğlu
 Vamık Tayşi
 Fevzi Uçaner
 Behçet Uz
 Ahmet Ünal
KARS
 Fevzi Aktaş
 Sırrı Atalay
 Semsettin Ataman
 Hasan Erdoğan
 Turgut Göle
 Kemal Güven
 Mehmet Hazer
 Behram Öcal
 Osman Yeltekin
 Ali Yeniaras
KASTAMONU
 Basri Aktaş
 Zeki Cemal Bakıgelebi-
 oğlu
 Hilmi Dura
 Şükrü Esen
 Ali Gözlük
 Münif İslâmoğlu
KAYSERİ
 Fikri Apaydın
 Ebubekir Develioğlu
 Kâmil Gündeş
 Servet Hacıpaşaoğlu
 Osman Kavuncu
 Ali Rıza Kılıçkale
 Fahri Köşkerioğlu
 Hakkı Kurmel
 Durdu Turan
KIRKLARELİ
 Şefik Bakay
 Avni Sakman

DüNDAR Tekand
 Hüsnü Yaman
KIRŞEHİR
 Osman Bölükbaşı
 Osman Canatan
 Hayri Çopuroğlu
 Fazıl Yalçın
KOCAELİ
 Ömer Cebeci
 Dursun Erol
 Cemal Tüzün
 Nüzhet Unat
KONYA
 A. Fahri Ağaoğlu
 Mustafa Bağrıaçık
 Osman Bibioğlu
 Sitki Salim Burçak
 Reyhan Gökmenoğlu
 (İ. Â.)
 Ahmet Koyuncu
 Himmet Ölçmen
 Halil Özyörük
 Mustafa Runyun
 Sami Soylu
 Ömer Şeker
KÜTAHYA
 Mehmet Diler
 İbrahim Germeyanoğlu
 Ahmet İhsan Gürsoy
 İrfan Haznedar
 S. Süruri Nasuhoğlu
 Kemal Özer
 Muhittin Özkefeli (İ.)
 Emin Topaler
MALATYA
 Nürettin Akyurt
 Mehmet Delikaya
 Ahmet Fırat
 İsmet İnönü
 Mehmet Kartal
 Kâmil Sürenkök
 Mehmet Zeki Tulunay
 Tevfik Ünsalan
 Nüvit Yetkin
MANİSA
 Samet Ağaoğlu
 Sezai Akdağ
 Âtîf Akın
 Selim Akış

Nebil Sadi Altuğ
 Sudi Mihçioğlu
 Orhan Ocakoğlu
 Cevdet Özgirgin
 Cemil Şener
 İhsan Yalkın
MARAŞ
 Kemal Aksüyek
 Kemali Bayazıt
 Nusret Durakbaşa
 Emin Soysal
 Mehmet Şişman
MARDİN
 Mehmet Ali Arıkan
 Mehmet Kâmil Boran
 Vahap Dizdaroğlu
 Şevket Dursun
 Halim Kermooğlu
 Hasan Reşit Tankut
 Selim Telliğaoğlu
 Aziz Uras
MUĞLA
 Turhan Akarca
 Burhan Belge
 Zeyyat Mandalıncı
 Nuri Özsan
 Sadi Pekin
 Turgut Topaloğlu
MUŞ
 Şemsi Ağaoğlu
 Giyasettin Emre
NEVŞEHİR
 Necmeddin Önder
 Hasan Hayati Ülkün
NİĞDE
 Ali Gürün
 Vedat Mengi
ORDU
 Eşref Ayhan
 Ferda Güley
 Şevket Köksal
 Zeki Kumrulu
 Arif Hikmet Onat
 Kahraman Sağra
 Muazamer Tekin
 Atif Topaloğlu
RİZE
 Hüseyin Agun
 İzzet Akçal

Osman Kavrakoğlu
 Mehmet Fahri Mete
 Ahmet Morgil
 Muzaffer Önal
SAKARYA
 Nüzhet Akın (İ. Â.)
 Tacettin Barış
 Selâmi Dinçer
 Hamza Osman Erkan
 (İ.)
 Baha Hun
 Rifat Kadızade
SAMSUN
 Abdullah Eker
 Ömer Güriş
 Fikri Şen
 Ferid Tüzel
 Şükrü Uluçay
SİİRD
 Suat Bedük
 Baki Erden
 Veysi Oran
 Mehmet Daim Süalp
 Fikri Şendur
SİNOB
 Nusret Kuruoğlu
 Ömer Özen
 Hamdi Özkan
 Mahmut Pınar
SİVAS
 Rahmi Çeltekli
 Nüzhet Çubukçu
 Hasan Değer
 Turhan Feyzioğlu
 Necati İlter
 Kâmil Kırıkoğlu
 Yalçın Kocabay
 Şinasi Moran
 Cemil Özcan
 Süleyman Özsever
TEKİRDAĞ
 Ali Çakır
 Zeki Erataman
 Hasan Gürkan
 İsmail Özdoğuran
TOKAD
 Faruk Ayanioğlu
 Sıtkı Eken

Ahmet İspirli
Şahap Kitapçı
Mustafa Lâtifoğlu
Reşit Önder
Bekir Şeyhoğlu
Rıza Ulusoy
Dâniş Yurdakul

TRABZON

Sabri Dilek
Mahmut Goloğlu (Rs.
V.)

Selâhattin Karayavuz-
Hasan Polat
Salih Zeki Ramoğlu
İsmail Şener
M. Reşit Tarakçıoğlu
Osman Turan

TUNCELI

Hızır Aydın

URFA

Atalay Akan
M. Yaşar Alhas

Aziz Gökkan
Abdullah Köksel
Ömer Yüksel

UŞAK

Ali Rıza Akbıyıköğlu
Adnan Çalıkoğlu
Rıza Saher
Avni Ural

VAN

Abdülvahap Altınkay-
nak

YOZGAD

Ö. Lûtfi Erzurumluoğlu
Numan Kurban
Fuad Nizamoğlu
Nazım Tanıl

ZONGULDAK

Necati Diken
Ali Kaya
Tahir Öktem
Mustafa Saraç
Necati Tanyolaç
Avni Yurdabayrak

[Münhal mebusluklar]

Ankara	5	Bursa	1	Kırklareli	1	Van	1
Artvin	1	Edirne	1	Kocaeli	1	Yozgad	1
Aydın	1	İstanbul	2	Konya	1		—
				Muğla	1		17

**1958 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağı (A/1)
işaretli cetvele 6813 sayılı Kanuna istinaden kaydedilmiş olan
munzam tahsisatın kabulü hakkında kanun lâyihası ve Bütçe
Encümeni mazbatası (1/286)**

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 809/3381

20. XII . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Maliye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 4 . XII . 1958 tarihinde kararlaştırılan 1958 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağı (A/1) işaretli cetvele 6813 sayılı Kanuna istinaden kaydedilmiş olan munzam tahsisatın kabulü hakkındaki kanun lâyihasının, esbabı mucibesi ve ilişiğı ile birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

6813 sayılı Kanunun 1 nci maddesinde (Ziraat Vekâleti bütçesinin «Zirai mücadele umumi masrafları», «Kimyevi madde ecza ve ilâçlar» ve «Ziraat işleri muvakkat memuriyet harcırahı» tertiplerine konulan tahsisatın yetmemesi ve derhal munzam tahsisat istihsali kabil olmaması halinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilk toplantısını takibeden 10 gün içinde tetkikine sunulmak ve bu tertiplerdeki tahsisatın birer mislini geçmemek ve karşılığı gösterilmek şartıyla tahsisat kaydetmeye İcra Vekilleri Heyeti salâhiyetlidir.) denilmektedir.

Büyük Millet Meclisinin tatil devresinde bulunduğu sıralarda, Suriye ve Irak'tan yurdumuzun Güney ve Güney - Doğu vilâyetlerini çöl çekirgelerinin istilâsı hasebiyle bu haşerelerle mücadele için bu bölgelerde kurulan geniş teşkilâtta çalıştırılan personel ile külliyetli miktarda kullanılan tayyare ve motorlu vasıtaların şoför ve personelinin harcırah ve yevmiyelerini; Orta - Anadolu bölgesindeki vilâyetlerde zuhur eden kıvıll ve bambul, Karadeniz bölgesinde zuhur eden fındık kurdu ve yeşil kurt haşereleriyle, ayrıca hububata zarar veren fareler ve yurdumuzun muhtelif kısımlarında meyvalara ârız olan diğer haşerelerle mücadele masraflarını, ve bu uğurda sarf edilen tonlarca DDT, kış ilâcı ve saire gibi ilâç bedellerini karşılamak üzere bütçeye mevzu tahsisat kifayet etmemiş olduğundan; mücadelenin devamı ve bu hususta gereken âcil tedbirlerin alınması için 1958 malî yılı Ziraat Vekâleti bütçesinin alâkalı tertiplerine, İcra Vekilleri Heyetinin 27 . IX . 1958 tarih ve 4/10804 sayılı kararıyla bütçe tasarruflarından ve gelir fazlasından karşılanmak üzere (6 500 000) liralık munzam tahsisat ilâvesine zaruret hâsil olmuş ve bu tahsisatın kabulü maksadiyle ilişik kanun lâyihası hazırlanmıştır.

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 1/286
Karar No. 41

29 . I . 1959

Yüksek Reisliğe

1958 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvele 6813 sayılı Kanuna istinaden kaydedilmiş olan munzam tahsisatın kabulü hakkında Maliye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise arzı İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılıp Başvekâletin 20 . XII . 1958 tarihli 71 - 809/3381 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası encümemize havale edilmiş olmakla Ziraat Vekili ve Maliye Vekâleti Bütçe ve Malî Kontrol Umum Müdürü hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası, esbabı mucibesinde belirtilen lüzum ve zaruretlere binaen zirai hastalık ve haşerelerle mücadele için 6813 sayılı Kanuna istinaden 1958 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin Ziraat Vekâleti kısmındaki alâkalı tertiplerine mevzu tahsisatın malî sene içinde kıfiyet etmediği cihetle 6 500 000 liralık munzam tahsisat verilmesini temin maksadiyle ihzar ve sevk edilmiş bulunmaktadır.

Lâyihanın sevkini mucip sebepler encümemizde yerinde görülerek maddelerin müzakeresine geçilmiş ve kanun lâyihası cetveli ile

birlikte Hükümetin teklifi ve hile aynen kabul edilmiştir.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.
Balıkesir	Muğla
<i>H. İmre</i>	<i>N. Özsan</i>
Bu Mazbata M.	Kâtip
Rize	Diyarbakır
<i>H. Agun</i>	M. H. Ünal
Antalya	Artvin
<i>K. Akmanlar</i>	<i>H. Çeltikçioğlu</i>
Çankırı	Çorum
<i>F. Arkan</i>	<i>Y. Gürsel</i>
Diyarbakır	Gaziantep
<i>H. Turgut</i>	<i>E. Cenani</i>
İstanbul	İstanbul
<i>İ. Sevel</i>	<i>N. N. Yücel</i>
Kastamonu	Nevşehir
<i>M. İslâmoğlu</i>	<i>N. Önder</i>
Rize	Sinob
<i>M. Önal</i>	<i>Ö. Özen</i>
	Van
	Muhalifim
	<i>F. Melen</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1958 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde 6813 sayılı Kanuna istinaden kaydedilmiş olan munzam tahsisatın kabulü hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Zirai hastalık ve haşerelerle mücadele için 6813 sayılı Kanuna dayanılarak 1958 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin Ziraat Vekâleti kısmının ilişik cetvelde yazılı tertiplerine İcra

Vekilleri Heyetince kaydedilmiş olan 6 500 000 liralık munzam tahsisat kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

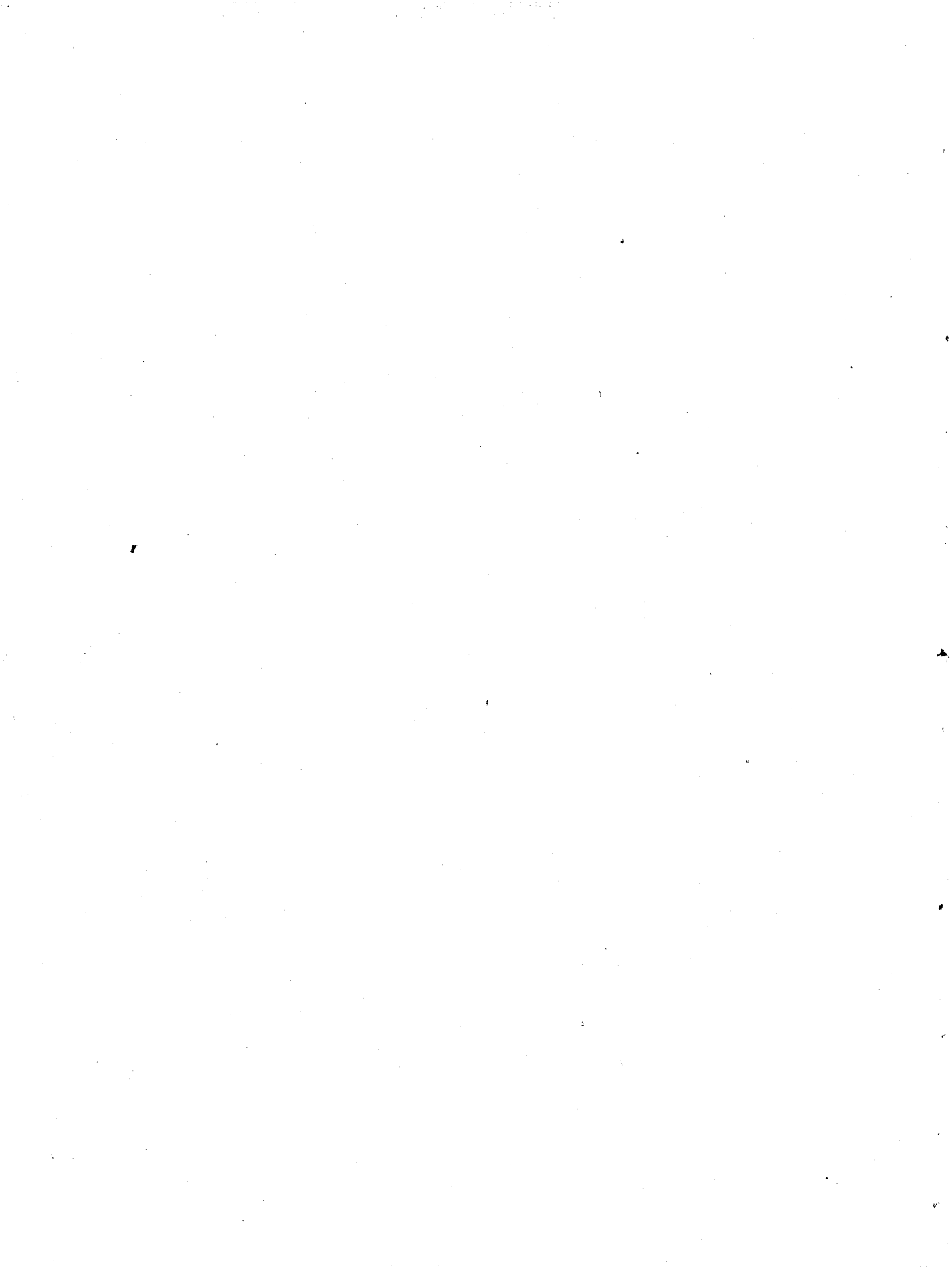
MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye Vekili memurdur.

Başvekil <i>A. Menderes</i>	4 . XII . 1958 Devlet Vekili	Hariciye Vekili Maarif Vekili <i>C. Yardımcı</i> Ticaret Vekili <i>H. Erkmen</i> Güm. ve İnh. Vekili <i>H. Hüsman</i> Münakalât Vekili	Maliye Vekili <i>H. Polatkan</i> Nafia Vekili <i>T. İleri</i> Sıh. ve İç. Mua. Vekili <i>Dr. L. Kırdar</i> Ziraat Vekili <i>N. Ökmen</i> Çalışma Vekili
Devlet Vekili <i>A. Aker</i>	Devlet Vekili ve Münakalât V. V. <i>M. Kurbanoglu</i>	Sanayi Vekili	Bas. - Yay. ve Turz Vekili <i>S. Somuncuoğlu</i>
Devlet Vekili ve Çalışma V. V. <i>H. Şaman</i>	Adliye Vekili <i>E. Budakoğlu</i>	İmar ve İskân Vekili <i>M. Berk</i>	Koordinasyon Vekili ve Sanayi V. V. <i>S. Ataman</i>
Millî Müdafaa Vekili <i>E. Menderes</i>	Dahiliye Vekili ve Hariciye V. V. <i>Dr. Namık Gedik</i>		

Hükümetin teklifine bağlı

CETVEL

P.	M.	Tahsisatın nev'i	Eklenen Lira
<i>Ziraat Vekâleti</i>			
307		Harcırahlar	
	25	Zirai mücadele ve zirai karantina muvakkat vazife harcırahı	500 000
417		Zirai mücadele	
	10	Umumi masraflar	4 000 000
429		Kimyevi madde, ecza ve ilaçlar	
	40	Zirai mücadele ve zirai karantina işleri	2 000 000
		Yekûn	6 500 000

Devlet Üretme Çiftlikleri Umum Müdürlüğünün 1955 bütçe yılı hesabı katısına ait mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresiyle Devlet Üretme Çiftlikleri Umum Müdürlüğü 1955 bütçe yılı Hesabı Katî kanunu lâyihası ve Divanı Muhasebat Encümeni mazbatası (3/38, 1/63)

Devlet Üretme Çiftlikleri Umum Müdürlüğünün 1955 bütçe yılı hesabı katısına ait mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresi (3/38)

T. C.

Divanı Muhasebat

Sayı : 55

404688/590

10 . V : 1957

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Devlet Üretme Çiftlikleri Umum Müdürlüğünün 1955 bütçe yılı hesabı katısına ait mutabakat beyannamesinin ilişik olarak sunulduğunu en derin saygılarımla arz eylerim.

Divanı Muhasebat Reisi
Muhâttin Gürün

Mutabakat Beyannamesi

Teşkilâtı Esasiye ve Muhasebei Umumiye kanunları hükümlerine uyularak bir nüshası Divanı Muhasebata gönderilen Devlet Üretme Çiftlikleri Umum Müdürlüğünün 1955 mali yılı hesabı katısı, Divanı Muhasebatça tetkik ve muhakeme edilmiş olan muhasip idare hesaplarıyla karşılaştırılmış ve ilişik cetvellerde yazılı meşruhat göz önünde bulundurulmak suretiyle hesabı katide gösterilen rakamların kabule şayan bulunmuş olduğunu arz eyleriz.

10 . V . 1957

Birinci Reis

M. Gürün

D. 4 Reisi

A. Âli Hemen

Âza

N. Başakar

Âza

C. Çitici

D. 1 Reisi

Faik Eke

İmzada bulunamadı

Âza

Ragıp Ögel

Âza

Kemâl Tolluoğlu

İmzada bulunamadı

Âza

İ. Oğat

Âza V.

T. Demirkan

D. 2 Reisi

Ş. Bakuy

Âza

R. Uçkun

Âza

R. Örencik

Âza V.

N. Teker

Âza V.

H. Öktem

D. 3 Reisi

F. Işık

Âza

A. Rıza Toksöz

Âza

C. Olcay

Âza V.

R. Konakçı

Müddeiumumi

E. Arkun

Devlet Üretme Çiftlikleri Umum Müdürlüğü 1955 bütçe yılı Hesabı Katı kanunu lâyihası (1/63)

T. C.

Başvekâlet

18 . XII . 1957

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 637/3289

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Devlet Üretme Çiftlikleri Umum Müdürlüğünün 1955 bütçe yılı Hesabı Katısı hakkında Ziraat Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İera Vekilleri Heyetince 17 . XII . 1957 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibe ve ilişkileriyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil Vekili

T. İleri

ESBABI MUCİBE

1955 yılı bütçesinin tatbikat neticesini gösteren Hesabı Katı kanun lâyihası ile buna bağlı (A) cetvelinde görüleceği veçhile bu yıl bütçesinden 2 295 198 lira 95 kuruş personel ve İdare masrafları ile 361 025 lira 69 kuruş yatırımlara aid olmak üzere 2 656 224 lira 64 kuruş sarf olunmuştur.

Umum Müdürlüğün bu masraflarını karşılayacak varidatı ilişik (B) işaretli cetvelde görüleceği üzere 5433 sayılı Kuruluş Kanununun 16 ncı maddesi gereğince döner sermayenin yıllık kârından 2 639 875 lira 26 kuruş memur lojmanlarından alınan kira bedelinden 8 589 lira 27 kuruş çeşitli varidattan 7 760 lira 11 kuruş olmak üzere 2 656 224 lira 64 kuruş temin olunmuştur.

Bu esasları ihtiva eden Hesabı Katı kanun lâyihası ilişik olarak sunulmuştur.

Divanı Muhasebat Encümeni

T. B. M. M.

Divanı Muhasebat Encümeni

Esas No. 1/63, 3/38

Karar No. 9

29 . I . 1959

Yüksek Reisliğe

Devlet Üretme Çiftlikleri Umum Müdürlüğünün 1955 bütçe yılı hesabı katısı hakkında Başvekâletin 18 Aralık 1957 tarih ve 71-637/3289 sayılı yazısıyla teklif olunan kanun lâyihası Divanı Muhasebatın mutabakat beyannamesiyle birlikte, Divanı Muhasebat ve Devlet Üretme Çiftlikleri Umum Müdürlüğü temsilcileri huzuru ile tetkik ve müzakere olundu.

1. Tahsisat :

1955 malî yılı Bütçe Kanunu ile verilen ve sonradan ilâve ve tenzil edilen tahsisat miktarı mutabakat beyannamesiyle hesabı katide birbirine uygun olarak 3 939 527 liradır.

2. Sarfiyat :

Mutabakat beyannamesinde sarfiyat miktarı 2 614 328 lira 89 kuruştan ibaret olduğu halde dairesi hesabı katısında 1 895 lira 71 kuruş fazlasıyla 2 656 224 lira 64 kuruştur.

Bu fark; mütedavil sermayeden ödenmesi icabeden miktar olup dairesince sehven bütçenin 476 nci kurs giderleri tertibinden mahsubedilmesinden ileri geldiği anlaşılmasına göre Divanı Muhasebatça tesbit edilmiş olan 2.654.328 lira 89 kuruş sarfiyat olarak kabul edilmiştir.

3. İmha edilen tahsisat :

Encümenimizce kabul edilen tahsisat ve sarfiyata göre tahsisat bakıyesi 1 285 198 lira 11 kuruştan ibaret olup bu miktarın imhası icabetmiş ve ilişik cetveller ona göre tanzim edilmiştir.

4. Varidat tahakkukatı :

Mutabakat beyannamesinde varidat tahakkukat miktarı 2 654 328 lira 89 kuruştan ibaret olduğu halde hesabı katide 1 895 lira 75 kuruş fazlasıyla 2 656 224 lira 64 kuruştur.

Fark sebebi sarfiyat kısmında izah olduğu üzere, mütedavil sermayenin yıllık sâfi ge-

lirinden ayrılacak miktar mülhak bütçe giderleri karşılığı faslının tahsilâtını teşkil etmesi hasebiyle masraf kısmında izah edildiği üzere 1895 lira 75 kuruşluk farkın dairesince varidat tahakkukat ve tahsilâtına da sirayet ettirilmiş olmasından ileri geldiği anlaşılmasına göre Divanı Muhasebatça tesbit edilmiş olan 2 654 328 lira 89 kuruş encümenimizce de varidat tahakkukatı olarak kabul edilmiştir.

Tahsilât :

Mutabakat beyannamesinde tahsilât miktarı 2 654 328 lira 89 kuruştan ibaret olduğu halde dairesi hesabı katısında 1 895 lira 75 kuruş fazlasıyla 2 656 224 lira 64 kuruştur.

Farkın, sarfiyat ve tahakkukat kısmında izah olunan sebepten ileri geldiği anlaşılmasına göre Divanı Muhasebatça tesbit olunan 2 654 328 lira 89 kuruş tahsilât olarak kabul edilmiştir.

Yukarda arz olunan sebeplere ve kabul edilen tahsisat, sarfiyat ve varidatın mutabakat beyannamesinde yazılı miktarlara uygun olduğu anlaşılmasına göre değişik olarak tanzim edilmiş bulunan kanun lâyihası Büyük Millet Meclisinin Yüksek tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Divanı Muhasebat

Encümeni Reisi

Bilecik

Ş. Hasırcı

Kâtip

Çanakkale

N. Ural

Ağrı

H. Öztürk

Elâzığ

N. Öztürk

M. M.

Yozgad

N. Kurban

Kırklareli

A. Sakman

Diyarbakır

S. Demiray

İzmir

S. Acun

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

*Devlet Üretme Çiftlikleri Umum Müdürlüğü
1955 bütçe yılı Hesabı Katî Kanunu lâyihası*

MADDE 1. — Devlet Üretme Çiftlikleri Umum Müdürlüğünün 1955 bütçe yılı sarfiyatı ilişik (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 2 656 224 lira 64 kuruştur.

MADDE 2. — Adı geçen umum müdürlüğün 1955 bütçe yılı tahsilâtı ilişik (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 2 656 224 lira 64 kuruştur.

MADDE 3. — Tahsisattan 1955 bütçe yılı içinde sarf olunmıyan ve (A) işaretli cetvelin ayrı bir sütununda gösterilen 1 283 302 lira 36 kuruş iptal edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

MADDE 5. — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye ve Ziraat Vekilleri memurdur.

17. XII. 1957

Başvekil Vekili <i>T. İleri</i>	Devlet Vekili ve Başvekil Yardımcısı <i>T. İleri</i>
Devlet Vekili <i>E. Kalafat</i>	Devlet Vekili ve Bas. - Yay. ve Turz. V. V. <i>M. Kurbanoğlu</i>
Adliye Vekili <i>E. Budakoğlu</i>	Millî Müdafaa Vekili <i>Ş. Ergin</i>
Dahiliye Vekili ve Hariciye V. V. <i>N. Gedik</i>	Hariciye Vekili —————
Maliye Vekili <i>H. Polutkan</i>	Maarif Vekili <i>C. Yardımcı</i>
Nafia Vekili <i>E. Menderes</i>	Ticaret Vekili <i>A. Aker</i>
Sih. ve İç. Mua. Vekili <i>Dr. L. Kırdar</i>	Güm. ve İnh. Vekil <i>H. Hüsmen</i>
Ziraat Vekili <i>N. Ökmen</i>	Münakalât Vekili <i>F. Uçaner</i>
Çalışma Vekili <i>H. Erkmen</i>	Sanayi Vekili <i>S. Ağaoğlu</i>
Bas. - Yay. ve Turz Vekili —————	İmar Vekili <i>M. Berk</i>

DİVANI MUHASEBAT ENCÜMENİNİN TADİLİ

*Devlet Üretme Çiftlikleri umum Müdürlüğü
1955 bütçe yılı hesabı katî kanun lâyihası*

MADDE 1. — Devlet Üretme Çiftlikleri Umum Müdürlüğünün 1955 bütçe yılı sarfiyatı ilişik (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere (2 654 328) lira (89) kuruştur.

MADDE 2. — Devlet Üretme Çiftlikleri Umum Müdürlüğünün 1955 bütçe yılı tahsilâtı ilişik (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (2 654 328) lira (89) kuruştur.

MADDE 3. — Tahsisattan 1955 bütçe yılı içinde sarf olunmıyan ve (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerin ayrı bir sütununda gösterilen (1 285 198) lira (11) kuruş imha edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 5. — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye ve Ziraat Vekilleri memurdur.

1955 yılı Devlet Üretim Çiftlikleri Umum Müdürlüğü

A/1 - CETVELİ

F.	Tahsisatın nevi	Tahsisat Lira	Sarfiyat		İmha olunacak tahsisat	
			Lira	K.	Lira	K.
201	Maaşlar	1 592 600	1 111 941	45	480 658	55
202	Ücretler	650 200	579 684	68	70 515	32
203	Geçici hizmetliler ücreti	50 400	11 259	25	39 140	75
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar	69 580	60 522		9 058	
207	Ecnebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mü-kâfatı	1				1
209	5434 sayılı Kanun gereğince T. C. Emekli Sandığına yapılacak ödemeler	183 410	96 034	36	87 375	64
210	Temsil tahsisatı	2 100	2 100			
218	5433 sayılı Kanununun 27 nci maddesi gereğince veznedar ve yardımcılarına verilecek kasa tazminatı	11 000	9 262	50	1 737	50
301	Merkez daireleri büro masrafları	53 000	52 792	76	207	24
302	İşletmeler ve merkez atelyesi büro masrafları	62 000	45 751	87	16 248	13
303	Basılı kâğıt ve defterler	15 000	14 966	60	33	40
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları	21 000	18 758	83	2 241	17
305	Kira bedeli	32 750	31 650		1 100	
306	Giyeceler	3 000	2 999	66	—	34
307	Harcırahlar	86 001	76 470	29	9 530	71
308	4598 sayılı Kanun gereğince yapılacak tedavi masrafları ve harcırahları	12 000	3 811	31	8 188	69
309	Taşıt masrafları	7 000	4 908	94	2 091	06
403	Temsil masrafları	5 000	4 999	40	—	60
407	Muhasebei Umumiye Kanununun 48 nci maddesini ilgilendiren masraflar	1 250	—		1 250	
416	5433 sayılı Kanununun 28 nci maddesi gereğince okul masrafları	20 000	13 895	68	6 104	32
419	Mahkeme masrafları	10 000	—	—	10 000	
426	Pasif korunma masrafları	2 000	—	—	2 000	
450	Üniversite ve yüksek okullarda okutulan talebelere verilecek burslar	15 500	12 725	—	2 775	
451	Yayın masrafları	7 000	4 631	27	2 368	73
452	Staj masrafları	70 150	66 631	56	3 518	44
456	Düşünülmeyen masraflar	500	—		500	
458	Fuar ve sergi masrafları	10 000	10 000			
476	Kurslar umumi masrafları	184 335	45 885	36	138 449	64

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat	Sarfiyat		İmha olunacak tahsisat	
		Lira	Lira	K.	Lira	K.
501	Geçen yıl borçları	2 500	1 994	48	505	52
502	Eski yıllar borçları	25 000	9 625	95	15 374	05
A/1 Cetveli yekûnu		3 204 277	2 293 303	20	910 973	80

A/2 - CETVELİ

Yatırımlar

701	Bina onarımı	35 000	32 565	01	2 434	99
741	Yapı işleri	600 250	325 001	66	275 248	34
742	Dağıtma tesisleri yapımı	100 000	3 459	02	96 540	98
A/2 Cetveli yekûnu		735 250	361 025	69	374 224	31

İCMAL

A/1 Cetveli yekûnu		3 204 277	2 293 303	20	910 973	80
A/2 » »		735 250	361 025	69	374 224	31
UMUMİ YEKÛN		3 939 527	2 654 328	89	1 285 198	11

B - CETVELİ

F.	Varidatın nev'i	Muhammenat	Tahsilât	
		Lira	Lira	K.
1	Döner sermayenin yıllık sâfi gelirinden ayrılacak mülhak bütçe giderleri karşılığı	3 934 527	2 637 979	51
2	Memur lojmanlarından alınacak kira bedelleri	3 000	8 539	27
3	Çeşitli varidat	2 000	7 760	11
Yekûn		3 939 527	2 654 328	89

**Bolu Mebusu İhsan Gülez'in, Gayrimenkul kiralari hakkındaki
6570 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin son fıkrası ile 3 ncü
maddesinin (b) fıkrasının tefsirine dair takeri ve Muvakkat
Encümen mazbatası (4/91)**

20 . I . 1959

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine

6570 sayılı Gayrimenkul Kiralari hakkındaki Kanunun 2 nci maddesi son fıkrası ile bu fıkranın atıfta bulunduğu 3 ncü maddenin (b) fıkrasının tefsirine mütedair işbu talebimin yerine getirilmesi için gereğinin ifasını rica ederim.

Bolu Mebusu
İ. Gülez

GEREKÇE

6570 sayılı Gayrimenkul Kiralari hakkındaki Kanun kira miktarlarını tâyin hususunda başlıca iki ana hükmü ihtiva etmektedir.

Bunlardan birincisi kanunun ikinci maddesinde yer almaktadır.

Bu maddenin muhtelif fıkraları öteden beri Millî Korunma mevzuatı içinde nizam altına alınmış tahditli eski kiralari muayyen zamlari yapmak suretiyle bunlari nevama 12 . V . 1953 teki serbest rayice intibak ettirmeyi istihdaf etmektedir.

3 ncü madde ise muhtelif şekil ve suretlerde ve muhtelif tarihlerde serbest rejime intikal etmiş bulunan gayrimenkullerin kiralari keza bir noktada yani 12 . V . 1953 teki serbest kira miktarlarında tesbit etmeyi hedef tutmuş bulunmaktadır. İzahtan vârestedir ki, 3 ncü madde tamamen serbest rejime intikal etmiş yerlerin kiralari tanzim ve tesbit eden bir hükümdür.

İşte 2 nci madde gereğince yapılacak zamlarla baliğ olacak miktarların 3 ncü maddedeki serbest emsalini geçemeyeceğine dair olan son fıkra hükmü 3 ncü maddedeki (Fıra - b) 12 . V . 1953 tarihindeki serbest kirali emsallere racidir.

Halbuki tatbikatta keyfiyet böyle anlaşıl mamakta 2 nci maddeye göre eski kirali yerler dahi eğer 12 . V . 1953 te kiralari mukavele ile muayyen ise tahditli bu tarihteki kiralari geçemeyeceği ve bu yerlerin belediye encümenlerince kiralariının takdirine mahal olmadığı belirtilmektedir. Halbuki kanun vâzının maksadı bu değildir. Kanun vâzı 2 nci maddedeki muayyen zamlari yapmayı esas olarak kabul etmiş, ancak bu zamlarla baliğ olacak miktarların 12 . V . 1953 tarihindeki serbest emsalini geçmemesi mülâhazasiyle 2 nci maddenin son fıkrasına bu takyidi hükmü ilâve etmiş bulunmaktadır. 2 nci maddenin bu son fıkrasındaki (Emsal gayrimenkullerin kiralariını geçemez) tâbirinin 3 ncü maddedeki serbest emsalli yerlerin kirasını ifade ettiği ve zamlarla baliğ olacak miktarların bu serbest emsali geçip geçmediğinin belediye encümenlerince takdir edileceği aşikâr olmasına rağmen tatbikatta keyfiyet böyle anlaşıl mamakta ve esasen mağdur durumda olan eski kirali mülk sahipleri bir de bu kiralariın 1953 deki kendi tahditli miktarlari ile dondurulmaları şeklindeki anlayış ve işihat muvacehesinde büsbütün mağdur duruma düşmektedirler. Bu suretle kanun vâzının asli gayesi olan kiralari bir noktada yani 12 . V . 1953 tarihindeki serbest kira ve emsal esasında toplama gayesi parçalanmakta ve bilhassa muayyen

zamlarla nispi olarak terfihi düşünölen eski kirali yerlere kanun vâzının 2 nci maddede derpiş ettiği zamlar hükümsüz addedilmekte ve 12 . V . 1953 deki tahditli kira miktarı esas alınarak iki ölçü meydana çıkmış bulunmaktadır. Böyle bir netice çıkarmaya mantıkan da imkân yoktur. Zira 2 nci maddenin muhtelif fıkraları ile muayyen zamlar yapıp mütaakıp fıkra ile bu yapılan zamları yarıya düşüren bir hükmü kanun vâzının düşünmediği aşıkârdır.

3 ncü maddenin gerek (A) ve gerekse (b) fıkraları tamamen serbest rejime intikal etmiş yerlere taallüku bulunmaktadır. Kanun bunların cümlesini 12 . V . 1953 tarihindeki serbest kira rayicinde tesbite çalışmaktadır. 2 nci maddenin son fıkrası ile yapılan atıf işte bu 12 . V . 1953 teki serbest kirali yerlere ve emsallerine taallük etmektedir.

Bu itibarla 2 nci maddenin son fıkrası ile 3 ncü maddenin (b) fıkrasının tatbikatta vuzuh ve sarahat temini bakımından tefsirine zaruret hâsil olduğundan bu fıkraların Yüksek Meclisçe tefsirine müsaadelerini rica ederim.

Muvakkat Encümen mazbatası

T. B. M. M.

Muvakkat Encümen

Esas No. 4/91

Karar No. 2

7 . II . 1959

Yüksek Reisliğe

Bolu Mebusu İhsan Gülez'in, komisyonumuza havale edilen 6570 sayılı gayrimenkul kiralaları hakkındaki Kanunun 2 nci maddesinin son fıkrasıyla bunun mâtuflu bulunan 3 ncü maddesinin tefsirine mütedair talebi ilgili vekâletler ve Devlet Şûrası temsilcileri hazır olduğü halde tetkik ve müzakere edildi.

Tefsir talebine mevzu olan hususla alâkalı tatbikatın sayri hakkında izahat veren Devlet Şûrası temsilcisi mezkûr kanunun 2 nci maddesinin son fıkrasındaki (Şu kadar ki bu madde gereğince yapılan zamlarla tesbit olunacak kiralalar 3 ncü maddedeki emsal gayrimenkullerin kiralalarını geçemez) ibaresinin mutlak olarak kabul edildiğini, yani kirası 1939 dan beri tahditli rejimler altında devam edegelen yerlerin dahi 3 ncü maddeye göre 12 . V . 1953 de mukavele ile mahdut ve muayyen eski kirası ne ise onu geçemeyeceği ve bu gibi yerlerin kiralalarının belediye encümenlerince takdirine mahal olmadığı, şeklinde anlaşılıp tatbik edildiğini ifade etti.

İzahat verilen vekâlet temsilcileri ise bu fıkranın atıfta bulunduğu 3 ncü maddenin serbest kirali yerlerin kirasını tanzim eden bir hüküm olduğunu bu itibarla 2 nci maddedeki zamlarla baliğ olacak kiralaların 3 ncü maddedeki emsali

serbest kirali gayrimenkullerin 12 . V . 1953 deki kiralalarını geçemeyeceği şeklinde anlaşılması gerektiğini ifade ettiler.

Filhakika, mezkûr kanunun 2 nci maddesi, muhtelif fıkraları ile 1939 dan beri kiralaları tahdidedilmiş bulunan eski gayrimenkullerin kiralalarını tesbit ve tanzim eden bir maddedir. Maddenin muhtelif fıkralarıyla bu eski mecurlara muayyen nispetlerde zamlar yapılmaktadır. 3 ncü madde ise 1947 den sonra muhtelif şekil ve suretlerde ve muhtelif kanun hükümlerine göre serbest rejime intikal eden yerlerin kirasını tesbit ve tanzim eden bir hükümdür ve esası bu kanunun ana prensibi olan bu serbest kirali yerleri 12 . V . 1953 tarihindeki serbest kira miktarlarında dondurmak ve tesbit etmektir.

İşte 2 nci maddenin son fıkrasındaki :

(Şu kadar ki, bu madde gereğince yapılan zamlarla tesbit olunacak kiralalar 3 ncü maddedeki emsal gayrimenkullerin kiralalarını geçemez) ibaresinin 3 ncü maddedeki emsali serbest kirali gayrimenkullerin 12 . V . 1953 teki kirasını geçemeyeceği şeklinde kabul etmek zaruri, mantıki ve tabiidir. Aksi takdirde 1939 dan beri tahditli rejimler altında devam edegelen eski kirali yerlerin kiralalarını kendi 12 . V . 1953 teki tahditli

kira miktarlarıyla tesbit etmek hem ikinci maddede tamamen iptal eylemek ve kanunun derpiş ettiği zamları gayrimümkün kılmak ve hem de kiralarnı 12.V.1953 ten de önceki eski kiralarnı irca etmek olur ki, kanun vâzının kasıt ve maksadı asla bu değildir. Esasen 3 ncü maddenin sadece serbest kiralı yerlerin kiralarnı tanzim ve tesbit eden bir hüküm olduğu gerek mezkûr 6570 sayılı Kanunun Meclisteki müzakeresinden ve gerekse Muvakkat Encümen mazbatasından da sarıh olarak anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, tefsire mevzu olan 2 nei maddenin son fıkrasındaki :

«Şu kadar ki, bu madde gereğince yapılan zamlarla tesbit olunacak kiralar 3 ncü maddede ki emsal gayrimenkullerin kirasını geçemez» ibaresinin 3 ncü maddedeki serbest emsalli gayrimenkullerin 12. V. 1953 teki kiralarnı geçemiyeceği ve 2 nei maddedeki zamlarla baliğ olan miktarların 3 ncü maddedeki serbest emsalli gayrimenkullerin 12.V.1953 tarihindeki kiralarnı ge-

çip geçmediğinin belediye encümenlerince takdir icabeylediği ve talebe mevzu olan 2 nei maddenin son fıkrasıyla 3 ncü maddenin bu mânada bulunduğu mantıki bir teselsül içinde tedvin olunan maddeler metinlerinden sarıh ve vazıh olarak anlaşılmakla ayrıca tefsirine mahal olmadığına ittifakla karar verildi.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Muvakkat Encümen Reisi Mazbata Muharriri

Nevşehir

Bitlis

M. H. Ürgüblü

E. Bingöl

Kâtip

Kastamonu

Antalya

M. Akdoğanlı

Y. Yazıcı

İmzada bulunamadı

Erzurum

Sakarya

M. Fırat

B. Hun

Konya

Samsun

S. Soylu

E. Anıt

the
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..